

ЗВІТ З ПЕРЕВІРКИ НА ПЛАГІАТ

ЦЕЙ ЗВІТ ЗАСВІДЧУЄ, ЩО ПРИКРПЛЕНА РОБОТА

Сергійчук_ОО_ПТБ_110

БУЛА ПЕРЕВІРЕНА СЕРВІСОМ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ ПЛАГІАТУ MY.PLAG.COM.UA І

МАЄ:

СХОЖІСТЬ

22%

РИЗИК ПЛАГІАТУ

68%

ПЕРЕФРАЗУВАННЯ

3%

НЕПРАВИЛЬНІ ЦИТУВАННЯ

0%

Назва файлу: Сергійчук_ОО_ПТБ_110.doc

Файл перевірено: 2024-04-28

Звіт створено: 2024-04-28

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ
НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ЗАПОРІЗЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ ТА
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

Кафедра підприємництва, менеджменту та туризму

ДО ЗАХИСТУ
ДОПУЩЕНА

Зав.кафедрою
к.е.н., доцент Панкова М.О.

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ
ПІДПРИЄМСТВА

Виконав

ст. гр. ПТБ-110

Сергійчук О.О.

Керівник

к.е.н., доцент

Адаменко М.В.

Запоріжжя

2024

ПрАТ «ПВНЗ ЗАПОРІЗЬКИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ
ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

Кафедра підприємництва, менеджменту та туризму

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав. кафедрою

к.е.н., доцент Панкова М.О.

« ____ » _____ 2024 р.

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ

студенту гр. ПТБ-110 спеціальності «Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність»

Сергійчуку Олександрю Олександровичу

1. Тема: Напрямки удосконалення управління витратами підприємства
затверджена наказом по інституту № 02-36 від 29.12.2023 р.
2. Термін здачі студентом закінченої роботи: 15.06.2024 р.
3. Перелік питань, що підлягають розробці:
 - розкрити сутність ефективності підприємницької діяльності;
 - визначити зміст та методику розрахунку показників ефективності діяльності підприємств;
 - обґрунтувати методичні підходи підвищення ефективності підприємницької діяльності;
 - надати організаційно-економічну характеристику ТОВ «Укренергокомплект»;

– проаналізувати показники ефективності діяльності ТОВ “Укренергокомплект”;

– визначити напрямки підвищення ефективності діяльності ТОВ “Укренергокомплект”;

– провести оцінку ефективності запропонованих заходів.

Дата видачі завдання 25 січня 2021 р.

Керівник бакалаврської випускної роботи _____ М.В. Адаменко

Завдання прийняв до виконання _____ Н.М. Кельвич

ЗАТВЕРДЖУЮ

Зав.кафедрою _____

КАЛЕНДАРНИЙ ГРАФІК
підготовки кваліфікаційної бакалаврської роботи
здобувачами освіти інституту ЗІЕІТ *денної* форми навчання
гр. ПТБ-110 П.І.Б. Сергійчука Олександра Олександровича
2023-2024 навчальний рік

№ етапу	Зміст	Терміни виконання	Готовність по графіку %, підпис керівника	Підпис керівника про повну готовність етапу, дата
1.	Збір практичного матеріалу за темою кваліфікаційної бакалаврської роботи	29.01.24-24.02.24		
2.	Корегування теми кваліфікаційної бакалаврської роботи	26.02.24-01.03.24		
3.	I атестація I розділ кваліфікаційної бакалаврської роботи	25.03.24-30.03.24		
4.	II атестація II розділ кваліфікаційної бакалаврської роботи	22.04.24-27.04.24		
5.	III атестація III розділ кваліфікаційної бакалаврської роботи, висновки та рекомендації, додатки, реферат	20.05.24-25.05.24		
6.	Перевірка кваліфікаційної бакалаврської роботи на оригінальність	06.05.24-08.06.24		
7.	Доопрацювання кваліфікаційної бакалаврської роботи, підготовка презентації, отримання відгуку керівника і рецензії	27.05.24-08.06.24		
8.	Попередній захист кваліфікаційної бакалаврської роботи	10.06.24-15.06.24		
9.	Подача кваліфікаційної бакалаврської роботи на кафедру	за 3 дні до захисту		
10	Захист кваліфікаційної бакалаврської роботи	17.06.24-24.06.24		

Керівник _____ М.В. Адаменко « _____ » _____ 2024р.

Студент _____ О.О. Сергійчук « _____ » _____ 2024р.

*Графік складається в трьох примірниках: для студента, керівника, зав.кафедрою

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна бакалаврська робота: 79 сторінок, 23 таблиці, 7 рисунків, 44 джерела літератури, 6 додатків

Метою кваліфікаційної бакалаврської роботи є визначення напрямків удосконалення управління витратами ТОВ «Пластика ПП».

Об'єктом дослідження кваліфікаційної бакалаврської роботи є виробничо-господарська діяльність ТОВ «Пластика ПП».

Предметом дослідження кваліфікаційної бакалаврської роботи є теоретичні, методичні та практичні засади формування системи управління витратами підприємства.

В рамках цього було запропоновано два проектних рішення та модель оптимізації витрат, які повинні значно покращити ситуацію в межах ТОВ «Пластика ПП»:

1. Проект зниження частки матеріальних витрат у вартості продукції.
2. Проект встановлення виробничої екструзійної лінії для автоматизації процесу виготовлення виробів з полівінілхлориду.

В результаті впровадження даних рішень ТОВ «Пластика ПП» може отримати чистий додатковий прибуток в розмірі 288,04 тис. грн.

Для оптимізації витрат ТОВ «Пластика ПП» було сформовано задачу на знаходження мінімального значення функції цілі при заданих обмеженнях.

Внаслідок розрахунку даної моделі було встановлено прогнозований обсяг змінних та постійних витрат на наступний період (рік), що буде мати значення 4469,33 тис. грн. і 1176,43 тис. грн. відповідно. Загальна сума витрат буде становити 5645,76 тис. грн., що відповідає плановій точці безбитковості.

БЕЗБИТКОВІСТЬ, ВИТРАТИ, МАРЖИНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ, ПЛАНУВАННЯ, ПРИБУТОК, СОБІВАРТІСТЬ, СТРУКТУРА ВИТРАТ, УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ, ФАКТОРНИЙ АНАЛІЗ ВИТРАТ

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ ТА ТЕРМІНІВ	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА СУЧАСНОМУ ПІДПРИЄМТВІ	12
1.1. Економічна сутність витрат та їх класифікація	12
1.2. Загальна характеристика системи управління витратами	22
1.3. Методичні підходи до аналізу витрат підприємства.....	29
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ТОВ «ПЛАСТИКА ПП»	34
2.1. Загальна характеристика діяльності ТОВ «Пластика ПП»	34
2.2. Аналіз витрат ТОВ «Пластика ПП» за елементами та виробничої собівартості	44
2.3. Факторний аналіз витрат на виробництво продукції ТОВ «Пластика ПП»	52
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ТОВ «ПЛАСТИКА ПП»	57
3.1. Пропозиції щодо зниження частки матеріальних витрат у вартості продукції ТОВ «Пластика ПП»	57
3.2. Заходи з удосконалення управління витратами ТОВ «Пластика ПП» при розширенні виробництва.....	64
3.3. Визначення оптимального розміру витрат ТОВ «Пластика ПП»	69
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	78
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	82
ДОДАТКИ	

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ
ТА ТЕРМІНІВ

Слово / словосполучення	Скорочення	Умови використання
А		
абсолютний, абсолютне	абс.	при цифрах
В		
відносний, відносне	відн.	при цифрах
виробництво	вир-во	при цифрах
Г		
гривня, гривень	грн.	при цифрах
К		
копійка	коп.	при цифрах
М		
місто	м.	по тексту
Р		
розділ	розд.	при цифрах та у примітках
район	р-н	по тексту
редакція, редактор	ред.	по тексту
рисунок	рис.	по тексту
С		
сторінка	стор.	при цифрах та у примітках
Т		
таблиця	табл.	по тексту
тисяч гривень	тис. грн.	при цифрах та у примітках

ВСТУП

В умовах ринкової економіки, коли загострюються проблеми забезпечення виживання та платоспроможності підприємств у конкурентній боротьбі, зростає роль керівництва підприємства у прийнятті оптимальних рішень (chtei-knteu.cv.ua) на основі техніко-економічної інформації про рівень виробництва продукції, витрати на виробництво та ціни її реалізації. Іншими словами, однією з найважливіших і найскладніших проблем для підприємницької структури є необхідність вибору найкращого варіанту управління витратами в системі стратегічного розвитку підприємства.

Вибір оптимального варіанту управління витратами є важливою умовою успішного функціонування підприємства, що дозволяє досягти оптимального рівня (nangu.edu.ua) витрат виробництва, підвищити конкурентоспроможність продукції та досягти довгострокового економічного зростання (chtei-knteu.cv.ua) підприємства.

Управління витратами є відносно молодого сферою наукового та практичного інтересу. Її розвиток розпочався з появою теорії витрат у другій половині 19 століття, а її піонерами стали економічно розвинені країни того часу, такі як Великобританія, Німеччина та США.

Після здобуття Україною незалежності підприємства та організації не приділяли достатньої уваги проблемам формування витрат та собівартості продукції (робіт, послуг). Як наслідок, методи планування, обліку, калькулювання та аналізу витрат на виробництво (ibuh.info) не удосконалювалися, а раніше вже напрацьовані технології були втрачені.

Сьогодні в Україні практично відсутнє управління витратами як єдиний цілісний процес визначення політики підприємства та організації. На це вказує і видатний український вчений, академік М.Г. Чумаченко. Він зазначає, що наразі не існує чіткої системи управління процесом скорочення витрат.

Актуальність проблеми посилюється тим, що інфляція, яка

спостерігається останніми роками, не сприяє зниженню витрат. Прибуток досягається переважно за рахунок підвищення відпускних цін, а не (www.researchgate.net) за рахунок зниження собівартості продукції.

Дослідження теоретичних основ та практичного застосування різних систем управління витратами знайшли своє відображення в працях вітчизняних і закордонних учених: К. Вілсона, К. Ларіонової, С. Ніколаєвої, О. Орлова, Т. Примака, Є. Рясних, Дж. Сігела, С. Сінка, С. Стукова, В. Суржика, Р. Хілтона, Л. Хлапенова, Ю. Цал – Цалка, М. Чумаченка та ін. (chtei-knteu.cv.ua)

Однак більшість дослідників розглядають управління витратами у відриві від процесу розвитку підприємства. Тому комплексний та інтегрований підхід до управління витратами в системі стратегічного розвитку (dspace.oneu.edu.ua) підприємств ще не отримав достатнього теоретичного та практичного обґрунтування.

Ряд питань щодо підвищення ефективності (diplomukr.com.ua) управління витратами підприємства (chtei-knteu.cv.ua) є недостатньо дослідженими. Зокрема, подальшого розвитку потребують розробка різних підходів до факторів, що впливають на витрати підприємства, різних методик розрахунку, аналізу, ключових показників та загальної оцінки витрат підприємства, конкретних механізмів пошуку та реалізації внутрішніх резервів економії витрат (diplomukr.com.ua) підприємства. Незавершеність наукових розробок (library.nlu.edu.ua) у сфері вдосконалення управління витратами підприємства та значна практична значущість цього питання для розвитку підприємств підкреслюють об'єктивний характер актуальності теми дослідження.

Метою (library.nlu.edu.ua) даної роботи є дослідження теоретичних та практичних аспектів формування витрат підприємства для удосконалення механізмів управління витратами ТОВ "Пластика ПП".

Для досягнення поставленої мети були поставлені наступні завдання (docplayer.net)

- Дослідити сутність, принципи та методи управління витратами підприємства;

- Визначити методи формування витрат;

- визначити зміст управління витратами підприємства та встановити необхідність активізації діяльності підприємства з метою формування та впровадження ефективної системи управління витратами (www.irbis-nbuv.gov.ua)

- Проаналізувати фінансово-господарську діяльність (ir.kneu.edu.ua) підприємства;

- Проаналізувати особливості формування витрат на ТОВ "ПП "Пластика"; Проаналізувати особливості формування витрат на ТОВ "ПП "Пластика".

- Розробити систему організаційно-економічних заходів щодо зниження собівартості продукції на ТОВ "Пластика ПП".

Об'єктом дослідження даної роботи є господарська діяльність ТОВ "Пластика ПП".

Предметом дослідження є теоретичні основи та методичні підходи до розробки (ir.kneu.edu.ua) системи управління витратами підприємства.

При написанні роботи були використані наступні методи: аналізу, фінансово-економічного аналізу, статистичної обробки інформації, графічний, економіко-статистичного моделювання та ін.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що запропонований механізм побудови систем управління витратами може бути використаний не тільки в переробній промисловості, але й в інших суміжних галузях.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Сутність витрат підприємства та підходи до їх класифікації

Жодна діяльність не може існувати без витрат. Для досягнення будь-якої мети, для гарантування кінцевого результату необхідні витрати. Об'єктивність суспільного розвитку, факти практичної діяльності, закони сучасної дійсності та логіка сприйняття показують, що на першому місці стоять витрати, а потім результати, пов'язані з цими витратами. Такий порядок є основою того особливого місця, яке витрати займають у житті кожного суб'єкта господарювання.

Основною мотивацією будь-якого суб'єкта господарювання в ринковому середовищі є максимізація прибутку. У багатьох випадках реальна можливість реалізації цієї стратегічної мети обмежується собівартістю продукції та попитом на вироблений продукт. Досягнення максимального ефекту при мінімальних витратах, економія трудових, матеріальних і грошових ресурсів залежить від того, як компанії вирішують проблему управління **витратами**.

Витрати є основним (dspace.puet.edu.ua) фактором, що обмежує прибуток, але також і основним фактором, що впливає на кількість продукції, що поставляється. Тому ефективність управління витратами має велике значення для (dspace.puet.edu.ua) підприємств, і особливу увагу слід приділяти вивченню категорії "витрати".

Хоча у вітчизняній економічній літературі домінує термін "витрати", існують також такі поняття, як "затрати" та "витрати". Різниці у трактуванні понять **"витрати" та "затрати" немає. Термін "видатки" використовується лише в бюджетній сфері діяльності держави. Видатки бюджету - це кошти, що спрямовуються на здійснення програм та (www.irbis-nbu.gov.ua) заходів, передбачених відповідними бюджетами, за винятком коштів на погашення**

основної суми боргу та (ni.biz.ua) переplat. Однак бюджетна сфера також включає поняття "видатки бюджету", яке є ширшим за поняття "витрати". Таким чином, бюджетні видатки включають як видатки бюджету, так і кошти на погашення основної суми боргу (www.irbis-nbu.gov.ua) [3].

Більшість українських науковців визначають категорію "витрати" як поточні витрати підприємств, переважно представлені виробничою собівартістю. Деякі автори розглядають "витрати" як витрати на придбання необоротних активів підприємства [7].

Експерти Міжнародної фінансової корпорації трактують "витрати" як вартісне вираження ресурсів, спожитих при здійсненні операцій для задоволення потреб клієнтів [9].

Вважаємо, що наведений підхід лише частково відображає сутність поняття "собівартість". "Собівартість" є складною економічною категорією, що впливає з її місця, ролі та стадії виникнення в діяльності підприємства.

З метою з'ясування сутності витрат розглянемо початкові етапи їх формування. Виходимо з того, що поняття "витрати" так чи інакше пов'язане з поняттям "ресурси". Формування ресурсів підприємства відбувається на ринку капіталу (рис. 1.1) [11].

Рис. 1.1. Загальна схема формування ресурсів підприємства

Поки необхідні ресурси доступні ринку капіталу (рис. 1.1), (socrates.vsau.org) є потенційними підприємствам. Щойно підприємство набуває їх задля досягнення цілей свого розвитку, вони стають реальними ресурсами підприємства, тобто чинниками виробництва. Отже, потенційні ресурси перетворюються на реальні ресурси (активи) підприємства з їх придбання, а чинники виробництва - з їх цільового використання.

Частина сформованих ресурсів підприємства забезпечує виробничий процес протягом тривалого часу, не змінюючи його натуральну форму, іншу частину перебуває у сфері виробництва та звернення, повертаючись у межах одного виробничого циклу. Отже, перший тип ресурсів називається прикладними ресурсами, а другий – споживаними ресурсами. Слід зазначити, що у діяльності підприємства спочатку з'являються прикладні ресурси, та був споживані. Застосовувані ресурси поступово витрачаються, тобто частково витрачаються у виробничому процесі [1].

Ресурси, що використовуються в процесі діяльності компанії, фіксуються у формі грошей та формують витрати компанії (рис. 1.2).

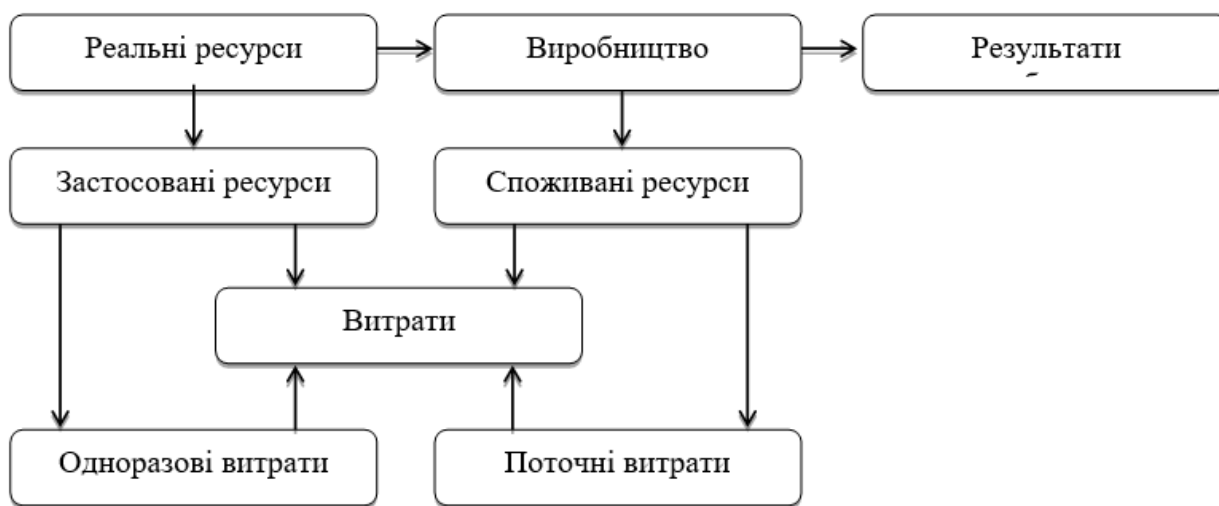

Рис. 1.2. Методологічні засади до визначення сутності терміна «витрати»

Следовательно, «издержки» — это экономический показатель деятельности предприятия, компании или другого субъекта хозяйствования, который характеризует сумму затрат, понесенных в процессе хозяйственной деятельности [19].

Затрати – это стоимость ресурсов, которые используются в будущем для получения прибыли или достижения других целей организации. Затраты включают стоимость материалов и рабочей силы, необходимых для производства конкретного продукта или услуги. Снижение издержек является одним из критериев повышения эффективности предприятия. Методологические принципы формирования в бухгалтерском учете информации о расходах предприятия и раскрытия их в финансовой отчетности, а также признания расходов и их состава регламентируются Положением (стандартом) бухгалтерского учета 16.

Издержки производства как объект познания хорошо изучены в теории обмена и анализе производственной деятельности. Классификация затрат имеет важное практическое значение. Группировка затрат по определенным признакам является основой учета, анализа и расчета себестоимости продукции. Кроме того, группировка затрат помогает находить решения в нестандартных ситуациях и новых сферах деятельности. В соответствии со статьей 138.1 Налогового кодекса Украины («ПКУ») к расходам, учитываемым при расчете объекта налогообложения, относятся

1. операционные расходы
2. другие расходы.

Состав затрат и их характеристики представлены в таблице 1.1.

Таблица 1.1

Склад витрат підприємства згідно ПКУ[2]

Склад витрат		Пункт ПКУ
1		2
1. Витрати операційної діяльності	Собівартість реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг та інші витрати беруться для визначення об'єкта оподаткування з урахуванням пп. 138.2, 138.11, 140.2 — 140.5, ст. 142, 143 та інших статей ПКУ, що прямо визначають особливості формування витрат платника податку. Собівартість виготовлених та реалізованих товарів, виконаних робіт, наданих послуг складається з витрат, прямо пов'язаних з виробництвом таких товарів, виконанням робіт, наданням послуг, а саме: — прямих матеріальних витрат; — прямих витрат на оплату праці; — амортизації виробничих основних засобів та нематеріальних активів	П.д. 138.1.1

1		2
2. Інші витрати	Загальновиробничі витрати	П.п. 138.10.1
	Адміністративні витрати, спрямовані на обслуговування та управління підприємством:	П.п. 138.10.2
	Витрати на збут, що включають витрати, пов'язані з реалізацією товарів, виконанням робіт, наданням послуг	П.п. 138.10.3
	Інші операційні витрати. Ця категорія витрат включає, зокрема: а) витрати за операціями в іноземній валюті, втрати від курсової різниці, визначені відповідно до ст. 153 ПКУ; б) амортизацію наданих в оперативну оренду необоротних активів; в) інші витрати операційної діяльності, пов'язані з господарською діяльністю, наприклад: — суми коштів, унесені до страхових резервів у порядку, передбаченому ст. 159 ПКУ; — суми нарахованих податків і зборів, установлених ПКУ (крім тих, які не зазначені в переліку податків і зборів, установлених цим Кодексом), єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування; — витрати на інформаційне забезпечення господарської діяльності платника податку, у тому числі з питань законодавства, на придбання літератури, оплату інтернет-послуг та передплату спеціалізованих періодичних видань	П.п. 138.10.4
	Фінансові витрати, до яких належать витрати на нарахування процентів (за користування кредитами та позиками, за випущеними облігаціями та фінансовою орендою) та інші витрати підприємства в межах норм, установлених цим Кодексом, пов'язані із запозиченнями (крім фінансових витрат, які включені до собівартості кваліфікаційних активів відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку)	П.п. 138.10.5

Також важливо знати класифікацію витрат виробництва на базі різноманітних ознак поділу (табл. (socrates.vsau.org) 1.2).

Таблиця 1.2

Класифікація витрат

Ознаки	Види витрат
1	2
1. За відношенням до виробничого процесу	Основні
	Накладні
2. За відношенням до обсягів виробництва	Умовно постійні
	Умовно змінні
3. За єдністю складу	Однорічні
	Комплексні
4. За способом віднесення на собівартість окремих видів виробництва	Прямі
	Непрямі
5. За доцільністю	Продуктивні
	Непродуктивні

1	2
6. За календарним періодом	Поточні
	Довгострокові
	Одноразові
7. За видами діяльності	Звичайної діяльності:
	операційної діяльності
	фінансової діяльності
	інвестиційної діяльності
8. За об'єктом формування	Надзвичайної діяльності
	Сукупні
9. За економічними елементами	На одиницю продукції
	Матеріальні
	На оплату праці
	Відрахування на соціальні заходи
	Амортизація
10. За методикою обчислення	Інші операційні
	Середні на одиницю продукції
11. За статтями витрат	Граничні на одиницю продукції
	Прямі матеріальні
	Прямі на оплату праці
	Інші прямі
12. За статтями калькуляції	Загальновиробничі
	Визначаються підприємством самостійно
13. За обґрунтуванням господарських рішень	Явні
	Неявні
	Релевантні
	Нерелевантні
14. За видами продукції	На виріб
	На типового представника виробів
	На групи однорідних виробів
	На валову продукцію
	На товарну продукцію
	На реалізовану продукцію
15. За визначенням відношення до собівартості	На вироб
	На продукцію
16. За ступенем урегульованості	Періоду
	Повністю урегульовані
17. За місцем виникнення	Слабко урегульовані (не урегульовані)
	Цехові
18. За характером виробництва	Інших структурних підрозділів
	Основного виробництва
	Допоміжного виробництва
19. За часом віднесення до собівартості продукції	Обслуговуючого виробництва
	Звітного періоду
	Майбутнього звітного періоду
20. За видами класифікації витрат	Майбутніх періодів
	Економічні елементи
	Статті витрат
21. За видами операційної діяльності	Калькуляційні статті
	Собівартість реалізованої продукції
	Адміністративні
	Збутові
	Інші операційні

Розглянемо класифікацію витрат більш детально.

Коли витрати групуються за економічними факторами, кожен фактор включає вартість певного типу ресурсу. У цьому немає значення, яких цілей використовуються ресурси, і навіть завершено виробництво продукції чи ні. Типові правила планування, обліку та калькуляції витрат у промисловості виділяють наступні п'ять економічних елементів.

- вартість матеріалів
- Витрати на робочу силу
- Внесок у суспільство
- Амортизація основних засобів
- Інші витрати

Класифікація з економічних чинників однакова всім галузям. Це важливо практично. Він є основою складання звітності підприємства. Дане угруповання дає можливість визначити та проаналізувати структуру витрат підприємства, а також проаналізувати її динаміку. Залежно від питомої ваги тих чи інших факторів у собівартості продукції розрізняють матеріаломісткі галузі (з великою питомою вагою матеріальних витрат), трудомісткі галузі (з великою питомою вагою витрат на робочу силу) та капіталомісткі галузі (де основне місце займає амортизація основних фондів) [29].

Статтями калькуляції є витрати на окремі види **продукції, а також** mir.zavantag.com витрати основного та допоміжного виробництва.

Типова структура статей калькуляції:

- Сировина і матеріали
- закупівля комплектуючих виробів, напівфабрикатів, робіт та послуг виробничого характеру у **сторонніх підприємств та організацій;**
- **Паливо та енергія** mir.zavantag.com для технічних цілей
- Поворотні відходи (відрахування);
- Базова зарплата
- Додаткова зарплата
- **відрахування на соціальне страхування**
- **Витрати, пов'язані з** mir.zavantag.com підготовкою та розвитком

виробництва

- знос спеціальних інструментів та обладнання; інші спеціальні витрати
- **Витрати на утримання та експлуатацію** (mir.zavantag.com)

обладнання.

- Загальні витрати
- Загальні витрати
- Витрати за технічно обґрунтований дефект
- супутні товари (віднімається);
- **інші виробничі витрати.** (mir.zavantag.com)
- комерційні (невиробничі) витрати.

Класифікація прямих і непрямих витрат визначається характером об'єкта розрахунку, тобто видом **продукції (робіт, послуг)** (mir.zavantag.com) чи діяльності [24].

Прямі витрати - це витрати, які можна віднести безпосередньо до об'єкта калькуляції в момент їх виникнення (на підставі первинних даних). Прямі витрати включають **витрати на сировину,** (tahobaza.ru) комплектуючі та заробітну плату.

Непрямі витрати – це витрати, які відносяться до спільної діяльності підприємства або його підрозділів або виробництва кількох видів продукції і не можуть бути безпосередньо віднесені до собівартості конкретного виду продукції. **До непрямих витрат відносяться витрати на опалення, освітлення, заробітна плата** (tahobaza.ru) керівництва, амортизаційні відрахування і т.д.

Їх можна розділити на умовно-змінні і умовно-постійні залежно від цього, наскільки обсяги виробництва впливає рівень **витрат.** **Постійні витрати – це витрати, які** (er.nau.edu.ua) змінюються зі збільшенням чи зменшення обсягів виробництва. До них відносяться **витрати на утримання** (tahobaza.ru) будівель, обладнання для управління виробничою діяльністю цеху, а також витрати на задоволення господарських потреб. До змінних витрат відносяться вартість матеріалів, витрати на оплату праці працівників, які беруть участь у виробничому процесі, та інші витрати.

До змінних витрат відносяться витрати, що змінюються в залежності від (er.nau.edu.ua) рівня експлуатації виробничих об'єктів. До них відносяться витрати на сировину, матеріали та технологічну енергію [41].

До постійних витрат відносяться витрати, які не змінюються із збільшенням (або зниженням) рівня експлуатації виробничих об'єктів. До них відносяться орендна плата, відсотки на позиковий капітал та певні зарплати менеджерів компаній.

У розподілі витрат розрізняють ефективні та неефективні витрати за критеріями їхньої здійсненності. Неефективні витрати можуть виникнути не лише через неадекватну діяльність виробництва (шлюб, значні відходи), а й через неповне використання устаткування.

Місцем виникнення витрат є структурні підрозділи та підрозділи, де відбувається первинне споживання виробничих ресурсів. До них відносяться робочі місця, бригади, цехи, (4ua.co.ua) відділи та служби. Існують центри витрат за продукцію та центри витрат за обслуговування, які надають послуги центрам витрат за продукцію. Угрупування витрат за місцями виникнення дозволяє більш детально калькулювати, контролювати витрати та підвищити точність калькуляції.

Є й центри відповідальності. Це структурні елементи підприємства, у яких менеджери несуть відповідальність за доцільність витрат [37].

Залежно від періоду витрат розрізняють поточні та разові витрати. Поточні витрати - це витрати, які повторюються з періодичністю менше одного місяця. Разові витрати - це витрати, періодичність яких перевищує один місяць.

За характером зв'язку витрат із виробничими процесами розрізняють основні витрати та витрати на управління виробництвом (накладні витрати). Базові витрати - це витрати, безпосередньо пов'язані з процесом виробництва певного виду продукції. До них відносяться витрати на сировину, заробітна плата виробничого персоналу і т. д. Непрямі витрати - це витрати, (dSPACE.dsau.dp.ua) пов'язані з необхідністю підтримки та управління

виробничим процесом на підприємстві. До них відносяться витрати на управління та утримання майстерень та фабрик, а також адміністративні витрати.

Витрати можна розділити на такі категорії [51]:

- адміністративні витрати.
- некеровані витрати.

Контрольовані витрати - це витрати, які можна контролювати або на які менеджери компанії можуть суттєво впливати.

Неконтрольовані витрати – це витрати, куди менеджери що неспроможні впливати чи контролювати [49].

Іншим підходом є поділ витрат на економічні та бухгалтерські.

Облікові витрати є фактичні витрати на фактори виробництва, **придбані за ринковими цінами.**

Економічні витрати — це «альтернативні витрати», тобто сума, яку можна було (www.economy.nayka.com.ua) б отримати від найвигіднішого з усіх альтернативних варіантів використання ресурсу.

Поняття економічних витрат впливає речей, що наявність ресурсів обмежена проти кількістю варіантів їх використання.

З цієї причини терміни «збитки», «збитки» та «витрати» використовуються в економічній літературі та практиці поряд з термінами «витрати» та «витрати». **У той же час, деякі автори розглядають (nauka.nlu.edu.ua)** їх як синоніми. Цивільне та господарське законодавство визначає термін «збитки» як збитки та певні витрати. Однак такі ухвали незаконні. Це пов'язано з тим, що останнє відноситься до фінансових результатів та має такі значення: збиток – зменшення активів унаслідок непередбаченої події (тільки внаслідок події); збиток - перевищення витрат за вивезення активів над доходами.

Аналіз термінів «витрати» і «витрати» показав, що у деяких творах витрати й витрати прирівнюються. З іншого боку, вчені, які розглядають ці поняття у різному економічному сенсі, під витратами розуміють початкові

грошові потоки чи використання ресурсів у процесі створення нової вартості, а під витратами - зменшення активів та збільшення зобов'язань компанії на певний період. період.

Важливою частиною управління бізнесом та системи його обліку є раціональна класифікація витрат, яка має вирішальне значення для розуміння того, як керуються витрати та на які рахунки вони розподіляються. У зв'язку з цим необхідно класифікувати види витрат за критеріями, які повною мірою відображають та характеризують різні сторони діяльності підприємства. А саме: організаційно-управлінська, обліково-аналітична, фінансово-економічна, маркетингова та інвестиційна класифікації. Така класифікація сприяє кращому розумінню призначення та функціональної ролі різних видів витрат в управлінні багатогранною діяльністю підприємства та дає можливість розглянути ці види витрат з погляду системного підходу до цілісного підходу. розуміння.

1.2. Загальна характеристика системи управління витратами

Управління витратами - це процес свідомого формування оптимального рівня витрат підприємства.

Критерієм оптимізації є мінімальна собівартість. Низький рівень витрат дозволяє підприємству отримати певні конкурентні переваги на ринку збуту (socrates.vsau.org) та вільно проводити цінову політику, отримуючи більший прибуток.

Основною метою управління витратами підприємства є підвищення конкурентоспроможності та ефективності його діяльності.

Загальну схему управління витратами підприємства зображено на рис.

1.3.1.3.

Рис. 1.3. Система управління витратами підприємства [21]

Системи управління витратами, як і інші системи управління, можна розділити на дві підсистеми [21]:

1. підсистема, якою керують;
2. підсистема, якою управляють, тобто об'єкт управління.

Управління витратами на підприємствах здійснюється суб'єктами управління, якими є керівники, спеціалісти підприємства та їх структурні підрозділи (цехи, відділи). Структура підсистеми управління залежить від розміру підприємства, виду діяльності та специфіки виробництва. (docplayer.net)

Об'єктами управління в цій системі є процеси, операції та явища, що відбуваються в ході господарської діяльності підприємства, які розглядаються з точки зору споживання ресурсів, тобто генерації витрат, а предметом управління (docplayer.net) - самі витрати.

Розрізняють три аспекти систем управління витратами: функціональний, організаційний та мотиваційний.

Функціональний аспект управління витратами - це сукупність видів діяльності з управління витратами, які безпосередньо забезпечують формування цільових показників витрат. Основними елементами функціонального аспекту управління витратами є планування, нормування, облік та аналіз.

Організаційні аспекти управління витратами полягають у визначенні місця формування та центрів відповідальності за дотримання встановлених норм витрат, а також у розробці ієрархічної системи лінійних і функціональних взаємозв'язків між відповідними працівниками підприємства.

Мотиваційний аспект управління витратами полягає у заохоченні працівників до дотримання встановлених рівнів витрат та пошуку шляхів їх зниження.

Таким чином, (virtuni.education.zp.ua) управління витратами - це

- організація калькулювання собівартості в кожному підрозділі;
- аналіз структури витрат та її впливу на результати діяльності компанії

- прийняття управлінських рішень на основі отриманої інформації
- **планувати рівень витрат;** □ **планувати рівень витрат**
- **планувати прибуток з урахуванням обсягу витрат та змін ринкової кон'юнктури;** □ **планувати прибуток з урахуванням обсягу витрат та змін ринкової кон'юнктури;** □
- формувати ефективну **систему мотивації працівників до** управління та зниження витрат; □
- управляти рівнем **витрат та вживати (dspace.knau.kharkov.ua)** заходів щодо їх зниження.

Процес управління витратами на підприємствах є дуже складним, оскільки він має враховувати різноманітні інтереси держави, галузі, бізнесу, контрагентів та споживачів.

Основним завданням побудови **системи управління витратами (studfile.net)** на підприємствах є поєднання цих інтересів та створення саморегульованого механізму їх формування та модифікації.

Отже, система управління витратами підприємства - це система економічних засобів і методів, які впливають на інтереси галузі, підприємства (studfile.net) та його працівників з метою дотримання суспільно необхідних пропорцій, пов'язаних з формуванням витрат та їх оптимального узгодження з інтересами споживачів і суспільства в цілому (nauka.nlu.edu.ua) [32].

Функції системи управління витратами визначаються поставленими перед нею завданнями:

1) організація інформаційного забезпечення щодо змісту, структури та організації управління витратами **і цільових орієнтирів**

2) (studfile.net) оцінка можливостей формування витрат у поточному та плановому періоді діяльності відповідно до умов функціонування підприємства

3) повний аналіз тенденцій та витрат за поточний період; (dspace.wunu.edu.ua) та

4) прогнозування обсягів і рівнів витрат при різних обсягах виробництва і (studfile.net) цільових обсягах прибутку з використанням можливих методів

5) планування допустимих діапазонів рівнів витрат, тобто максимумів і мінімумів; і

6) встановлення розподілу витрат за кожною статтею витрат

7) забезпечення своєчасного доведення запланованих рівнів витрат до виконавчих підрозділів, центрів відповідальності (dspace.wunu.edu.ua) та окремих виконавців

8) контроль та оперативне управління витратами з урахуванням змін в операційному середовищі компанії та змін на товарному ринку

9) удосконалення калькулювання собівартості та пошук резервів для подальшого зниження витрат.

Якість управління витратами на підприємстві характеризується показниками його керованості, тобто можливістю здійснювати швидкий і динамічний вплив на величину витрат у відповідь на зміни в системі економічних способів і засобів.

Управління витратами - це процес цілеспрямованого формування оптимального рівня витрат підприємства. Критерієм оптимізації є мінімальний рівень витрат, при якому підприємство може досягти певної конкурентної переваги на ринку збуту, проводити гнучку цінову політику, формувати оптимальну виробничу програму і таким чином досягати високої прибутковості.

Основною метою управління витратами підприємства є отримання або збільшення його конкурентних переваг для забезпечення ефективної діяльності [1].

Рисунок 1.4 - Сучасні методи управління витратами [22].

Такі важливі фактори, як концентрація виробництва, вдосконалення його технології та організації, розвиток теорії нормування трудових і матеріальних ресурсів, розвиток методів оперативного управління виробництвом, а також необхідність контролю витрат і коригування собівартості зумовили створення різних методів управління витратами на підприємствах. Найпоширеніші сучасні методи управління витратами (docplayer.net) представлені на рис. 1.4.

Сутність та умови використання кожного методу наведено в таблиці 1.3.

Таблиця 1.3

Суть та умови використання методів управління витратами

Метод управління витратами	Суть методу	Умови використання
Метод ABC	Діяльність підприємства розглядається у вигляді процесів або робочих операцій. Сума витрат підприємства протягом періоду визначається на підставі витрат на здійснення сукупності відповідних процесів і операцій	Необхідне розширення існуючої системи бухгалтерського обліку та додаткове навчання персоналу
Бенчмаркінг витрат	Стан управління витратами підприємства порівнюється з підприємствами-лідерами	Правильний вибір підприємства-еталона.
CVP-аналіз (аналіз точки безбитк.)	Зіставляються 3 величини: витрати, дохід від реалізації і прибуток, які при відомих величинах постійних витрат підприємства і змінних витрат на одиницю продукції забезпечить безбитковість діяльності або планований фінансовий результат	Дотримання системи притуплень (незмінність ціни, поділ витрат на змінні і постійні). Підходить, коли в підприємства невеликий асортимент продукції.
Кост-кілінг	Суть даного методу полягає в максимальному зниженні витрат у якнайкоротші терміни без шкоди для діяльності підприємства і перспектив його розвитку.	Наявність повної і достовірної інформації про стан витрат на підприємстві. Прагнення керівництва підприємства до зниження витрат. Певним чином побудована система мотивації персоналу.
Кайзен-костинг	Постійне, безперервне і всеохоплююче зниження витрат підприємства. Забезпечує цільову собівартість у процесі виробництва продукції. Даний метод використовується в оперативному управлінні витратами.	Постійне застосування методу. Проведення безперервних, відносно невеликих удосконалень виробничих процесів
Таргет-костинг	На підставі заданої ціни виробу і бажаної величини прибутку встановлюється цільова собівартість, яка в подальшому забезпечується зусиллями всіх служб підприємства.	Необхідна організація постійного контролю рівня витрат. Велику роль у точності грає надійність маркетингових прогнозів і правильне позиціонування підприємства.
Стандарт-кост	Для кожного виду витрат визначаються обґрунтовані норми витрати (стандарти) ресурсу на одиницю продукції.	На підприємстві повинна бути система стандартів (норм та нормативів)
Абсорбцій-костинг	У собівартість продукції включаються всі витрати (у тому числі і накладні)	Використання методів розподілу накладних витрат
Директ-костинг	Суть методу полягає в роздільному обліку прямих (змінних, виробничих) і періодичних (постійних) витрат	Необхідний поділ витрат на змінні і постійні.
LCC-аналіз	Витрати визначаються на виробництво і продаж конкретного продукту протягом усього його життєвого циклу і надалі зіставляються з відповідними доходами.	Наявність точних і детальних маркетингових описів стану ринку і позиціонування продукції або послуг ціна .

Розгляд сутності, особливостей та умов використання сучасних **методів управління витратами підприємства (docplayer.net)** показує, що кожен з них має свої переваги та недоліки. Основна проблема, яка виникає при виборі методу, полягає в розумінні особливостей кожного з них, щоб уникнути притаманних їм недоліків.

Правильне використання методів управління витратами може дати позитивні результати, але для цього необхідно провести відповідні дослідження. Зокрема, необхідно дослідити вибір критеріїв та послідовність адаптації обраних методів до умов конкретного підприємства, що має

повною мірою розкрити переваги методів управління витратами [13].

1.3. Методичні підходи до аналізу витрат підприємства

Аналіз витрат підприємства починається із загальної оцінки виконання плану витрат, визначення відхилення між звітними і плановими показниками, їх динаміки, виявлення факторів, що вплинули на це відхилення, і формулювання відповідних висновків.

Витрати за калькуляційними статтями включають витрати на конкретні види продукції, основного і допоміжного виробництва.

Групування витрат за призначенням, тобто за статтями витрат, показує, де саме, з якою метою і в якому обсязі були використані ресурси. Це необхідно для визначення собівартості окремих видів продукції, виявлення центрів концентрації витрат і пошуку резервів зниження собівартості.

Планування та облік витрат за статтями калькуляції встановлює їх зв'язок з предметною областю, технологічними процесами, а також дозволяє калькулювати собівартість окремих видів продукції, узагальнювати витрати за місцями виникнення (дільниця, бригада, цех) і забезпечувати контроль за місцем виникнення та використанням ресурсів підприємства за призначенням. Собівартість реалізованої продукції може бути включена до виробничої собівартості.

Залежно від того, як витрати включаються до виробничої собівартості, всі **витрати (за статтями)**, (elartu.tntu.edu.ua) понесені при виробництві продукту, класифікуються як прямі або непрямі витрати. Прямі витрати розподіляються на продукти на прямій основі і формують одну статтю. Непрямі витрати попередньо групуються в кошторисах витрат для формування комплексних статей витрат, які потім розподіляються на продукт пропорційно певним характеристикам.

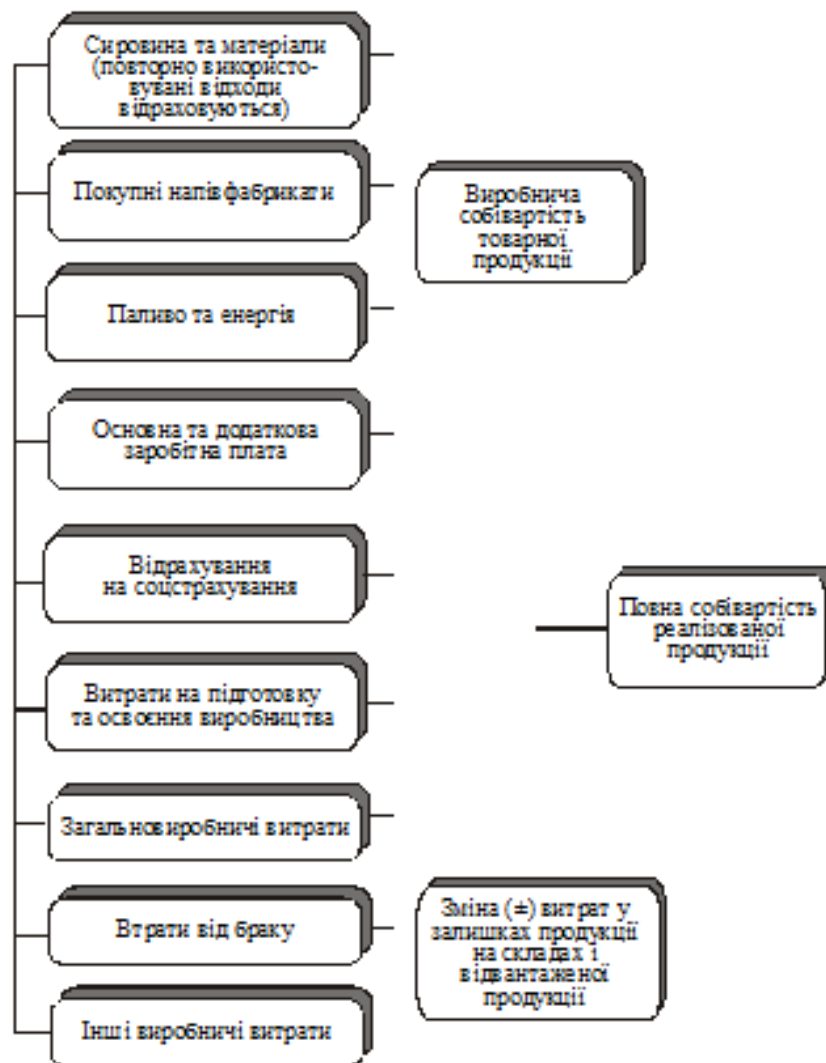

Рис. 1.5. Схема формування й **аналізу собівартості за статтями калькуляції** (elartu.tntu.edu.ua)

Собівартість фактично виготовленої продукції аналізується за статтями витрат і порівнюється з минулорічною та плановою собівартістю. Визначаються та оцінюються абсолютні та відносні відхилення за кожною статтею **витрат**.

Аналіз витрат на матеріали, покупні вироби, напівфабрикати, паливо та електроенергію починається із загальної оцінки їх величини в собівартості всієї продукції за прямими статтями калькуляції. Для **цього** використовуються плани підприємства, дворічні звіти, періодичні звіти, дані бухгалтерського обліку та дані **про виконання плану за обсягом продукції, (Alive-Inter.net)** що випускається, для розрахунку та аналізу

витрат.

Аналіз використання коштів на оплату праці здійснюється шляхом порівняння фактично нарахованої заробітної плати наростаючим підсумком (місяць, квартал, рік) з початку року з плановими показниками по підприємству в цілому, за категоріями працівників, (dspace.wunu.edu.ua) за групами, за робочими місцями, дільницями та бригадами. Аналіз передбачає виконання наступних завдань:

- 1) Визначити абсолютну економію або перевитрати;
- 2) Оцінити використання бюджету на оплату праці; (dspace.wunu.edu.ua) і
- 3) виявити фактори та визначити, якою мірою вони впливають на економію або перевитрати на оплату праці; (dspace.wunu.edu.ua) та
- 4) обґрунтувати зміни у витратах на оплату праці
- 5) рекомендувати заходи щодо усунення причин перевитрат на оплату праці.

Аналіз витрат на оплату праці (dspace.wunu.edu.ua) здійснюється шляхом порівняння фактичних витрат з плановими. При цьому виявляються відхилення за рахунок зміни обсягу і структури асортименту продукції та рівня витрат на кожен (clarity-project.info) вид витрат на одиницю продукції. Методика розрахунку впливу кожного з цих факторів аналогічна методиці (Alive-Inter.net) аналізу витрат на (dspace.wunu.edu.ua) сировину та матеріали.

Виробничі та адміністративні витрати відображаються у статті "Загальновиробничі витрати", які включають: витрати на утримання та експлуатацію обладнання; цехові витрати. (clarity-project.info)

При аналізі витрат на обслуговування виробництва необхідно враховувати комплексний характер формування цих витрат, (Alive-Inter.net) поєднання різних витрат по відношенню до обсягу виробництва і специфіку, що міститься в собівартості товарів і в собівартості окремих видів продукції. (Alive-Inter.net)

В ході аналізу вивчається динаміка витрат на утримання і напрямок зміни, виконання кошторису по кожному виду витрат, визначаються відхилення від кошторису і причини відхилень, розраховуються непродуктивні витрати, перевіряється адекватність розподілу витрат між готовою продукцією і незавершеним виробництвом і між окремими видами продукції (vo.uu.edu.ua) і розробляються заходи щодо використання резервів.

Динаміка витрат аналізується шляхом порівняння фактичних і планових витрат за кожним видом витрат в абсолютному вираженні та на гривню продукції за кілька звітних періодів. Для того, щоб перевірити обґрунтованість змін у динаміці витрат за рахунок зміни обсягів виробництва та визначити економію або перевитрати під впливом цього фактора, необхідно визначити питому вагу умовно-постійних витрат та умовно-змінних витрат. Для цього використовуються такі методи: найвищих і найнижчих точок виробництва, графіки, метод найменших квадратів та інші методи, засновані на вивченні статистичних даних про виробництво і витрати.

Всі інші комплексні статті аналізуються шляхом порівняння фактичних і планових витрат та перерахунку планових витрат на фактичні продажі. Таким чином визначаються абсолютні та відносні відхилення (економія або перевитрати). Джерелами аналізу є розрахунки бюджетного аналізу, дані бухгалтерського обліку та планові показники. Однак економія витрат не завжди є резервом зниження собівартості продукції.

Аналіз виробничих витрат завершується комплексним підрахунком резервів їх зниження і розробкою заходів, спрямованих на використання виявлених резервів.

Це означає: збільшення обсягів виробництва; усунення непродуктивних витрат і невиправданих перевитрат за факторами і статтями витрат; більш економне використання резервів матеріальних, трудових і грошових ресурсів; впровадження прогресивних організаційно-технічних

заходів, спрямованих на підвищення ефективності виробництва.
(docplayer.net)

Іншими словами, управління витратами - це вміння заощаджувати ресурси та максимізувати їх віддачу. Удосконалені системи управління витратами спрямовані на постійний пошук і виявлення резервів економії ресурсів, нормування їх споживання, планування, облік і аналіз витрат за видами, стимулювання економії ресурсів і зниження витрат з метою підвищення ефективності фінансово-господарської діяльності (fbss.khmnmu.edu.ua) підприємств. Отже, з подальшим розвитком ринкових відносин існування підприємств на ринку без концентрації їхньої стратегії на тотальному управлінні витратами є неможливим і малоімовірним.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ (fbss.khmnmu.edu.ua) ТОВ «ПЛАСТИКА ПП»

2.1. Загальна характеристика діяльності ТОВ «Пластик ПП»

Об'єктом дослідження обране ТОВ «Пластик ПП» (надалі Товариство), яке засноване у 1958 році у м. Кривий Ріг і на сьогоднішній день знаходиться за адресою: м. Кривий Ріг, військове містечко 1, буд.7А. Товариство є юридичною особою з дати його державної реєстрації, діє на підставі Статуту та чинного законодавства України. Ідентифікаційний код підприємства за ЄДРПОУ 02971883. Товариство має цивільні права та обов'язки, здійснює свою діяльність відповідно до законодавства України. Товариство може бути відповідачем та позивачем в суді. Товариство має право продавати, передавати безкоштовно, обмінювати, передавати в оренду юридичним та фізичним особам засоби виробництва та інші матеріальні цінності, використовувати та відчужувати їх іншим способом, якщо це не суперечить законодавству України. Товариство має самостійний баланс, рахунки в банках, печатку та кутовий штамп, товарний знак, інші необхідні печатки та штампи зі своїм найменуванням і може мати фірмову марку та товарний знак, які затверджуються правлінням Товариства і оформлюються у встановленому законодавством порядку. Товариство самостійно відповідає за своїми зобов'язаннями усім своїм майном. (studopedia.su)

Мета діяльності Товариства: ведення виробничої та торгівельної діяльності, спрямованої на отримання прибутку на (studopedia.su) вкладений капітал, задоволення соціально – економічних інтересів власників та членів трудового колективу Товариства, а також створення нових робочих місць. (studopedia.su)

Номенклатура продукції ТОВ «Пластик ПП» є доволі вузькою, оскільки профільна діяльність підприємства стосується лише виготовлення

продукції з поліпропілену. До номенклатури продукції ТОВ «Пластика ПП» належить:

- продукція з полістиролу;
- плівка з поліпропілену;
- труби пластикові.

Асортимент продукції складають:

- лист полістирольний;
- стрічка полістирольна;
- плівка теплична;
- труби технічні;
- труби для води;
- профілі з ПВХ для вікон та дверей.

Оцінимо співвідношення темпів зростання, чистого прибутку, доходу (виручки) від реалізації послуг і капіталу, вкладеного в майно ТОВ «Пластика ПП», за даними табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Динаміка загальних показників господарської діяльності ТОВ «Пластика ПП» протягом 2021-2023рр., тис. грн.

Показник	2021р.	2022р.	2023р.	Темп зростання, %	
				2022/2021	2023/2022
Середньорічна сума інвестованого капіталу (середньорічна вартість активів)	1440	1357,5	1160,5	94,27	85,49
Дохід (виручка) від реалізації продукції	4788	4736	5795	98,91	122,36
Чистий прибуток (збиток)	64	(304)	(234)	-475,00	76,97

З наведених в табл. 2.1, співвідношення темпів зростання основних абсолютних характеристик ділової активності підприємства (www.bibliofond.ru) $(-475,0\% < 94,27\% < 98,91\% < 100\%$ - 2022 р. відносно

2021 р.) не є оптимальним. За рахунок зниження (на 5,73% в 2022 р.) інвестиційного капіталу суттєво знизився **обсяг доходу (виручки) від продукції (товарів, робіт, послуг) (www.bibliofond.ru) і одночасно знизився обсяг чистого прибутку підприємства (theses.oa.edu.ua)** (останнє пов'язується значним зростанням інших, непов'язаних з основною діяльністю, доходів). Оцінивши збільшення збитку (на -475,0% у 2022 р.), **динаміку зміни доходу (виручки) від продукції (товарів, робіт, послуг) і, як наслідок, всієї господарської діяльності треба оцінити як загрозливу. (theses.oa.edu.ua)**

Також оцінимо динаміку собівартості продукції та інших витрат ТОВ «Пластика ПП» за 2021-2023 рр.

Таблиця 2.2

Динаміка собівартості продукції та інших витрат ТОВ «Пластика ПП» за 2021-2023 рр. в тис. грн.

Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Відхилення (+,-)			
				2022-2021 рр.		2023-2022 рр.	
				абсолютне тис. грн.	відносне %	абсолютне тис. грн.	відносне %
Собівартість реалізованої продукції	3217	3414	4621	+197	6,12	+1207	35,35
Адміністративні витрати	792	927	517	+135	17,05	-410	-44,23
Витрати на збут	0	0	0	0	0	0	0
Інші од. витрати	0	0	110	0	0	+110	-
Фінансові витрати	9	11	10	+2	22,22	-1	-9,09
Втрати від участі в капіталі	0	0	0	0	0	0	0
Інші витрати	0	0	0	0	0	0	0

За даними табл. 2.2 можна зробити наступні висновки щодо динаміки витрат ТОВ «Пластика ПП»: собівартість продукції протягом 2021-2023 рр. зросла загалом на 43,6%, в першу чергу це пов'язано із збільшенням обсягів виробництва, тому не може оцінюватись негативно. У 2022 році адміністративні витрати зросли на 135 тис. грн., що є досить негативним

явищем. З іншого боку у 2023р. відбулось значне їх скорочення (на 410 тис. грн.). Це пов'язано з скороченням персоналу підприємства. Витрати на збут станом на 2023 рік порівняно із витратами 2021 року не змінились і дорівнювали 0, оскільки підприємство працює на давальницьких основах і всю продукцію, яку воно виготовляє, в нього забирають. Негативним явищем є зростання у 2022 році фінансових витрат на 2 тис. грн.

Проаналізуємо основні показники ефективності використання капіталу ТОВ «Пластика ПП» протягом 2021-2023 рр. (табл. 2.3).

Таблиця 2.3

Динаміка показників використання капіталу ТОВ «Пластика ПП» протягом
2021-2023 рр.

Назва показників	2021	2022	2023	Відхилення (+,-)	
				2022/2021	2023/2022
1. Вихідні дані для розрахунку показників					
1.1. Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.	3990	3947	4829	-43	882
1.2. Собівартість реалізації готової продукції, тис. грн.	3217	3414	4621	+197	1207
1.3. Середня вартість активів, тис. грн.	1440	1357,5	1160,5	-82,5	-197
1.4. Середня вартість основних засобів, тис. грн.	1053	961	836	-92	-125
1.5. Середня вартість запасів, тис. грн.	140	126,5	132,5	-13,5	6
1.6. Середня вартість дебіторської заборгованості, тис. грн.	50	78,5	65	+28,5	-13,5
1.7. Середня вартість кредиторської заборгованості, тис. грн.	663	657,5	646,5	-5,5	-11
1.8. Середня вартість власного капіталу, тис. грн.	334	223	47	-111	-176
2. Показники оборотності капіталу					
2.1. Коефіцієнт оборотності активів	2,77	2,91	4,16	+0,14	+1,25
2.2. Коефіцієнт оборотності основних засобів	3,79	4,11	5,78	+0,32	+1,67
2.3. Коефіцієнт оборотності запасів	28,50	31,20	36,45	+2,70	+5,25
2.4. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	79,80	50,28	74,29	-29,52	+24,01
2.5. Середня тривалість обороту дебіторської заборгованості, днів	4,51	7,16	4,85	+2,65	-2,31
2.6. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	6,02	6,00	7,47	-0,02	+1,47
2.7. Середня тривалість обороту кредиторської заборгованості, днів	59,82	59,97	48,20	+0,15	-11,77
2.8. Коефіцієнт оборотності власного капіталу	11,95	17,70	102,74	+5,75	+85,04

Як видно з наведених в табл. 2.3 результатів розрахунків, значення і динаміка більшості показників ділової активності оцінюються (diplomba.ru) доволі непогано. Активи і окремі їх елементи прискорили свою оборотність. Децю зросла оборотність запасів (+5,25). Суттєво поліпшився коефіцієнт оборотності власного капіталу (diplomba.ru) (+85,04).

За даними агрегованого аналітичного балансу, складеного за балансом ТОВ «Пластика ПП» проаналізуємо показники динаміки майна (табл. 2.4) та джерел його формування (табл. 2.5), їх структури та структурних зрушень.

За даними агрегованого аналітичного балансу, складеного за балансом ТОВ «Пластика ПП» проаналізуємо показники динаміки майна (табл. 2.6) та джерел його формування (табл. 2.7), їх структури та структурних зрушень.

З даних табл. 2.6 видно, що вартість майна (активів) протягом 2021-2023рр. значно зменшилась: з 2021 р. по 2022 р. зменшилась на 205 тис. грн., або на 14,04%; з 2022 р. по 2023 р. – скоротилась на 189 тис. грн., або на 15,06 %. Таке зменшення було спричинено суттєвим зниженням **оборотних активів на (ua.kursoviks.com.ua)** суму 113 тис. грн., або на 36,69% в 2022 р. відносно 2021 р., а в 2023 р. відбулося незначне зростання на 5 тис. грн., або на 2,56%. Зменшення відбулось і в необоротних активах: з 2021 р. по 2022 р. - на 92 тис. грн. (9,14%); з 2022 р. по 2023 р. на 194 тис. грн. (21,20%), **Змінилась і структура майна підприємства: частка оборотних активів у загальній сумі вартості майна зменшилась на 5,56% - з 2021 р. по 2022 р. Частка необоротних активів (ua.kursoviks.com.ua)** зросла на 3,94% з 2021р. по 2022р і зменшилась на 21,20% з 2022р. по 2023р.

За табл. 2.7. джерела формування майна ТОВ «Пластика ПП» протягом 2021 - 2023 рр. суттєво зменшились. **Сума власного капіталу (ua.kursoviks.com.ua)** у 2022 р. зменшилась на 312 тис. грн., або на 82,32% порівняно з 2021р. і в 2023 продовжилась тенденція до зниження (на 254 тис. грн. порівняно з 2022р.). Сума довгострокових зобов'язань протягом 2021-2023рр. не змінилась, і дорівнювала 0. Поточні зобов'язання в 2022 р. зросли на 107 тис. грн., або 9,9% порівняно з 2021р., у 2023р. зросли на 65 тис. грн. порівняно з 2022р.

Таблиця 2.4

Структура і динаміка майна ТОВ «Пластика ПП» протягом 2021-2023рр.

Показники балансу	Роки						Відхилення (+,-)					
	2021		2022		2023		2022/2021			2023/2022		
	сума, тис. грн.	структура, %	сума, тис. грн.	структура, %	сума, тис. грн.	структура, %	абсолютне, тис. грн.	відносне, %	структура, %	абсолютне, тис. грн.	відносне, %	структура, %
1. Необоротні активи	1007	68,97	915	72,91	721	67,64	-92	-9,14	3,94	-194	-21,20	-5,27
1.1. Нематеріальні активи	0	0,00	0	0,00	0	0	0	-	0,00	0	0	0
1.2. Основні засоби	1007	68,97	915	72,91	721	67,64	-92	-9,14	3,94	-194	-21,20	-5,27
1.3. Довготермінові фінансові вкладення	0	0,00	0	0,00	0	0	0	-	0,00	0	0	0
2. Оборотні активи	308	21,10	195	15,54	200	18,76	-113	-36,69	-5,56	5	2,56	3,22
2.1. Запаси	162	11,10	91	7,25	122	11,44	-71	-43,83	-3,84	31	34,07	4,19
2.2. Готова продукція	63	4,32	30	2,39	22	2,06	-33	-52,38	-1,92	-8	-26,67	-0,33
2.3. Дебіторська заборгованість												
- за товари, роботи, послуги	83	5,68	74	5,90	56	5,25	-9	-10,84	0,21	-18	-24,32	-0,65
- за розрахунками	0	0,00	0	0,00	0	0	0	-	0,00	0	0	0
2.4. Грошові кошти та їх еквіваленти	0	0,00	0	0,00	0	0	0	-	0,00	0	0	0
3. Витрати майбутніх періодів	145	9,93	145	11,55	145	13,60	0	0,00	1,62	0	0	2,05
Майно – всього	1460	100,00	1255	100,00	1066	100,00	-205	-14,04	0,00	-189	-15,06	0

Таблиця 2.5

Обсяг і структура джерел майна ТОВ «Пластика ПП» протягом 2021-2023рр.

Показники балансу	Роки						Відхилення (+,-)					
	2021		2022		2023		2022/2021			2023/2022		
	сума, тис. грн.	структура, %	сума, тис. грн.	структура, %	сума, тис. грн.	структура, %	абсолютне, тис. грн.	відносне, %	структура, %	абсолютне, тис. грн.	відносне, %	структура, %
1. Власні кошти	379	25,96	67	5,34	-187	-	-312	-82,32	-20,62	-254	-379,1	-
1.1. Власний капітал	351	24,04	47	3,75	-187	-	-304	-86,61	-20,30	-234	-497,9	-
1.1.1. Статутний капітал	840	57,53	840	66,93	840	-	0	0	9,40	0	0	-
1.1.2. Інший додатковий капітал	1854	126,99	1854	147,73	1854	-	0	0	20,74	0	0	-
1.1.3. Резервний капітал	7	0,48	7	0,56	7	-	0	0	0,08	0	0	-
1.1.4. Нерозпод. прибуток (збиток)	-2350	-160,96	-2654	-211,47	-2888	-	-304	12,94	-50,52	-234	8,82	-
1.2. Забезпечення наступних витрат	28	1,92	20	1,59	0	-	-8	-28,57	-0,32	-20	-100	-
2. Позикові кошти	1081	74,04	1188	94,66	1253	-	107	9,9	20,62	65	5,47	-
2.1. Довгострокові зобов'язання	0	0,00	0	0,00	0	-	0	-	0,00	0	0	-
2.1.1. Довгострокові кредити банків	0	0,00	0	0,00	0	-	0	-	0,00	0	0	-
2.2. Поточні зобов'язання	1081	74,04	1188	94,66	1253	-	107	9,9	20,62	65	5,47	-
2.3. Доходи майбутніх періодів	0	0,00	0	0,00	0	-	0	-	0,00	0	0	-
Джерела майна - всього	1460	100,00	1255	100,00	1066	-	-205	-14,04	0,00	-189	-15,06	-

В структурі пасивів відбулись такі зміни: в 2022 р. частка власного капіталу в загальній його сумі зменшилась на 20,62%, в 2023р. набула від'ємного значення. В структурі позикових коштів відбулися зміни у зворотному напрямку на такі ж відсотки, як і у власному капіталі. Частка поточних зобов'язань в 2022 р. зросла на 20,62%, а у 2023р. зросла на 5,47%.

Для оцінки рівня і динаміки фінансових результатів діяльності підприємства за даними форми №2 «Звіт про фінансові результати» складено аналітичну таблицю, що містить інформацію про доходи, витрати, прибутки і збитки від господарської діяльності підприємства за аналізований період та їх відхилення (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

Оцінка динаміки і складу фінансових результатів діяльності (studfile.net) ТОВ «Пластика ПП» за 2021-2023 рр.

Показник	2021р. тис. грн.	2022р. тис. грн.	2023р. тис. грн.	Відхилення (+,-)			
				2022-2021 рр.		2023-2022 рр.	
				абсод. тис. грн.	віднос., %	абсод. тис. грн.	віднос., %
Дохід (виручка) від реалізації продукції	4788	4736	5795	-52	-1,1	1059	22,36
Податок на додану вартість	798	789	966	-9	-1,13	177	22,43
Чистий дохід від реалізації продукції	3990	3947	4829	-43	-1,1	882	22,35
Собівартість реалізованої продукції	3217	3414	4621	+197	6,12	1207	35,35
Валовий прибуток (зб.)	773	533	208	-240	-31,05	-325	-60,98
Інші операційні доходи	120	77	56	-43	-35,83	-21	-27,27
Адміністративні витрати	792	927	517	+135	17,05	-410	-44,23
Прибуток (збиток) від операційної діяльності	101	(317)	(363)	-418	-413,8	-46	14,51
Дохід від участі в капіт.	0	0	0	0	0	0	0
Інші фінансові доходи	0	0	0	0	0	0	0
Інші доходи	14	24	139	+10	71,43	115	479,17
Фінансові витрати	9	11	10	+2	22,22	-1	-9,09
Прибуток (збиток) від звичайної діяльності до оподаткування	106	-304	-234	-410	386,8	70	-23,03
Податок на прибуток від звичайної діяльності	42	42	0	0	-	0	0
Прибуток (збиток) від звичайної діяльності	64	0	0	0	-100	0	0
Чистий прибуток (збиток)	64	-304	-234	-368	-575	70	-23,03

Аналізуючи результати розрахунків у табл. 2.9, можна зробити

наступні висновки. У 2022р. фінансовий стан ТОВ «Пластика ПП» порівняно з 2021р. значно погіршився. Підприємство отримало збиток у розмірі 304 тис. грн. порівняно з прибутком у розмірі 64 тис. грн. у 2021р. На це, зокрема, вплинуло в першу чергу зменшення доходу від реалізації товарів на 52 тис. грн. (на 1,1%). Собівартість реалізованої продукції збільшилась на (uncompact63.rssing.com) 197 тис. грн. Значного зростання зазнали адміністративні витрати, а саме на 135 тис. грн. та фінансові витрати (на 2 тис. грн.). У зв'язку з цим, підприємство отримало великий збиток (304 тис. грн.), що безумовно, негативно вплинуло на його фінансове становище

У 2023р. фінансовий стан ТОВ «Пластика ПП» порівняно з 2022р. трохи покращився. Підприємство отримало менший (порівняно з 2022 роком) збиток у розмірі 234 тис. грн.(проти 304 тис. грн. збитку у 2022р.) На це, зокрема, вплинуло в першу чергу збільшення доходу від реалізації товарів на 1059 тис. грн. (на 22,36%). Чистий дохід від реалізації товарів збільшився на 882 тис. грн. (22,35%). Собівартість реалізованої продукції (www.bestreferat.ru) зросла на 35,35%. Значного скорочення зазнали адміністративні витрати, а саме на 410 тис. грн. та фінансові витрати (на 1 тис. грн.). У зв'язку з цим, підприємство отримало менший, порівняно з 2022 роком збиток (скоротився на 70 тис. грн.), що все одно негативно впливає на його фінансове становище в поточному році.

Проаналізуємо рівень і динаміку показників рентабельності ТОВ «Пластика ПП» (табл. 2.7).

Таблиця 2.7

Рівень і динаміка показників рентабельності ТОВ «Пластика ПП» протягом 2021-2023рр.

Показник	Значення показника			Відхилення (+,-)	
	2021	2022	2023	2022-2021	2023-2022
1. Рентабельність витрат, %	2,52	-7,30	-7,07	-9,82	0,23
2. Рентабельність виручки, %	2,53	-8,03	-7,52	-10,56	0,51
3. Рентабельність чистих активів, %	16,89	-4,54	-	-21,42	-
4. Рентабельність власного капіталу, %	18,23	-6,47	-	-24,7	-
5. Рентабельність сумарного капіталу, %	4,38	-24,22	-21,95	-28,61	2,27

З табл.2.7 видно, що лише у 2021 році підприємство отримало прибуток. Рівень показників рентабельності цього року є невисокий. У 2022 та 2023 році підприємство отримало збиток за рахунок перевищення собівартості реалізованих робіт та послуг над чистими доходами від їх реалізації, тому рентабельність за ці роки є від'ємною.

2.2. Аналіз витрат ТОВ «Пластика ПП» за елементами та виробничої собівартості

До статей витрат у фінансових звітах опитаних підприємств належать ПДВ, собівартість реалізованої продукції, адміністративні витрати (загальновиробничі (dspace.mnau.edu.ua) витрати, пов'язані з управлінням та обслуговуванням підприємства), витрати на збут (витрати підприємства, пов'язані зі збутом продукції (товарів), (naryaterky.blogspot.com) витрати на утримання підрозділів, що займаються збутом продукції (товарів), (www.lute.lviv.ua) витрати на рекламу та витрати на доставку продукції споживачам), (naryaterky.blogspot.com) інші операційні витрати (виробничі витрати та витрати на виробничі витрати та витрати на збут продукції) та інші операційні витрати (dspace.mnau.edu.ua) (виробнича собівартість продукції та послуг). Проаналізуємо структуру та динаміку витрат підприємства (табл. 2.8).

Як видно з даних, найбільша частка витрат припадає на собівартість реалізованої продукції - 66,22% у 2021 році, 66,41% у 2022 році та 74,24% у 2023 році. Згідно з таблицею, єдиною статтею витрат, що підлягає вирахуванню, був ПДВ, який становив 798 тис. грн (16,43%) у 2021 році, 789 тис. грн (15,35%) у 2022 році та 966 тис. грн (15,52%) у 2023 році. Інші витрати включають адміністративні витрати, які становили 16,3%, 18,03% та 8,31% від загальних витрат та платежів у 2021, 2022 та 2023 роках відповідно.

Динаміка та структура витрат діяльності ТОВ «Пластика ПП» протягом
2021-2023рр.

Показник	Роки						Відхилення (+,-)			
	2021		2022		2023		2022/2021		2023/2022	
	сума, тис. грн.	пит. вага, %	збс., тис. грн.	пит. вага, %	збс., тис. грн.	пит. вага, %	збс., тис. грн.	відс. тис. грн	збс., тис. грн.	відс. тис. грн.
ПДВ	798	16,43	789	15,35	966	15,52	-9	98,87	177	22,43
Собівартість	3217	66,22	3414	66,41	4621	74,24	+197	106,12	1207	35,35
Адміністративні витрати	792	16,3	927	18,03	517	8,31	+135	117,05	-410	-44,23
Витрати на збут	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші операційні витрати	-	-	-	-	110	1,77	-	-	-	-
Фінансові витрати	9	0,19	11	0,21	10	0,16	+2	122,2	-1	-9,09
Втрати від участі в капіталі	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Інші витрати	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Податок на прибуток від звичайної діяльності	42	0,86	-	-	-	-	-42	-	-	-
Разом	4858	100	5141	100	6224	100	+283	105,83	1083	21,07

Адміністративні витрати зменшилися, але зросли на 135 тис. грн (17,05%) у 2022 році; у 2023 році адміністративні витрати зменшилися на 410 тис. грн (через зменшення кількості працівників). Інші операційні витрати зросли з 0% у 2021-2022 роках до 110 тис. грн (1,77% від загальних витрат) у 2023 році. Фінансові витрати також дещо зросли, склавши +2 тис. грн у 2022 році та -1 тис. грн у 2023 році у відсотках до загальних операційних витрат; загальні витрати та відрахування у 2022 році зросли на 283 тис. грн до 5141 тис. грн (105,83%) порівняно з 2021 роком, а у 2023 році зросли на 1083 тис. грн (21 .07%) зростання.

Загалом ефективність формування витрат від операційної діяльності оцінюється за допомогою коефіцієнта покриття, коефіцієнта окупності виробничих витрат, валової маржі у відсотках до чистого прибутку, маржі операційних витрат та маржі чистих операційних витрат, як показано в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Коефіцієнтний аналіз та оцінка витрат ТОВ «Пластика ПП» протягом 2021-2023рр.

Показник	Роки		
	2021	2022	2023
Коефіцієнт покриття реалізованих виробничих витрат Чистий дохід / Собівартість реалізованої продукції	1,240	1,156	1,045
Коефіцієнт окупності реалізованих виробничих витрат Собівартість реалізованої продукції / Чистий дохід	0,806	0,865	0,957
Коефіцієнт покриття постійних витрат Чистий дохід / (Адміністративні витрати (+) Витрати на збут)	5,038	4,258	9,340
Коефіцієнт окупності постійних витрат (Адміністративні витрати (+) Витрати на збут) / Чистий дохід	0,198	0,235	0,107
Коефіцієнт покриття адміністративних витрат Чистий дохід / Адміністративні витрати	5,038	4,258	9,340
Коефіцієнт окупності адміністративних витрат Адміністративні витрати / Чистий дохід	0,198	0,235	0,107
Коефіцієнт витратоємності загальногосподарського управління Адміністративні витрати / Операційні витрати	0,200	0,221	0,103
Коефіцієнт навантаження адміністративних витрат Операційні витрати / Адміністративні витрати	4,991	4,516	9,714
Коефіцієнт координації адміністративних витрат у співвідношенні в операційних витратах Адміністративні витрати / (Операційні витрати (-)Адміністративні витрати)	0,251	0,284	0,115
Коефіцієнт координації у співвідношенні операційних і адміністративних витрат (Операційні витрати (-)Адміністративні витрати) / Адміністративні витрати	3,991	3,516	8,714
Коефіцієнт витратоємності загальногосподарського управління і збуту продукції (Адміністративні витрати (+) Витрати на збут) / Операційні витрати	0,200	0,221	0,103
Коефіцієнт навантаження постійних витрат	4,991	4,516	9,714
Коефіцієнт координації у співвідношенні змінних і постійних витрат (Операційні витрати (-)Адміністративні витрати (-) Витрати на збут) / (Адміністративні витрати (+) Витрати на збут)	3,991	3,516	8,714
Коефіцієнт окупності виробничих (змінних) витрат Собівартість реалізованої продукції / Валовий прибуток (збиток)	4,162	6,405	22,216
Валова рентабельність виробничих (змінних) витрат Валовий прибуток (збиток) / Собівартість реалізованої продукції	0,240	0,156	0,045
Коефіцієнт окупності чистого доходу Чистий дохід / Валовий прибуток (збиток)	5,162	7,405	23,216
Валова рентабельність чистого доходу Валовий прибуток (збиток) / Чистий дохід	0,194	0,135	0,043
Коефіцієнт окупності операційних витрат (Собівартість реалізованої продукції (+)Адміністративні витрати (+) Витрати на збут) / Фінансовий результат від операційної діяльності	39,693	-13,69	-14,15
Коефіцієнт чистої окупності операційних витрат (Собівартість реалізованої продукції (+)Адміністративні витрати (+) Витрати на збут) / Чистий прибуток (збиток)	62,641	-11,28	-21,96
Чиста рентабельність операційних витрат Чистий прибуток (збиток) / (Собівартість реалізованої продукції (+)Адміністративні витрати)	0,016	-0,07	-0,046

Як видно з таблиці 2.9, ці показники змінилися за останні три роки, причому коефіцієнт покриття реалізованої виробничої собівартості зменшився у 2023 році; коефіцієнт покриття постійних витрат та коефіцієнт

покриття адміністративних витрат значно зросли у 2023 році порівняно з попередніми роками.

Коефіцієнт покриття виробничих витрат показує, скільки валової продукції виробляє компанія на 1 грн операційних витрат, тоді як коефіцієнт окупності інвестицій вказує на витрати, які компанія повинна понести, щоб виробити 1 грн валової продукції.

І навпаки, коефіцієнт окупності цих витрат показує, які витрати компанія повинна понести, щоб отримати 1 грн чистого прибутку. у 2023 році коефіцієнт окупності реалізованих витрат знизився до 0,95 з 0,97 у 2022 році. Інші показники зросли у 2023 році порівняно з 2021 роком.

Вище значення коефіцієнта покриття означає, що вид витрат, для якого розраховується цей показник, формується більш ефективно. І навпаки, коефіцієнт рентабельності інвестицій повинен мати нижче значення. Це пов'язано з тим, що він вказує на те, що підприємству потрібно менше витратити, щоб отримати 1 грн чистого прибутку.

Коефіцієнт покриття виробничих витрат показує, яку валову продукцію виробляє підприємство за рахунок операційних витрат на 1 грн., тоді як рентабельність інвестицій показує, які витрати необхідно здійснити підприємству, щоб виробити валову продукцію на 1 грн.

Використовуючи такі показники, як рентабельність та чиста рентабельність операційних витрат, можна розрахувати прибуток або чистий прибуток від операційної діяльності, який підприємство отримує з 1 грн. операційних витрат.

Важливою умовою успішної господарської діяльності є досягнення оптимального рівня витрат, що підвищує (dspace.nbuiv.gov.ua) конкурентоспроможність продукції та сприяє довгостроковому економічному зростанню підприємства. Тому для суб'єктів господарювання важливим є аналіз та оцінка ефективності витрат, понесених у процесі господарської діяльності. Лише проаналізувавши витрати та оцінивши їх ефективність, можна зробити висновки щодо раціональності їх формування

та відповідним чином регулювати систему управління витратами підприємства. (dspace.nbuiv.gov.ua)

Важливим етапом аналізу операційних витрат є оцінка їх динаміки, складу та структури за економічними елементами. Під економічною складовою витрат розуміють сукупність однорідних за економічним змістом виробничих витрат.

При аналізі операційних витрат за економічними елементами (dsp.bati.nubip.edu.ua) вивчається їх склад, структура та зміни за звітний період або кілька періодів.

Для аналізу фінансової звітності складається аналітична таблиця, в якій відображається абсолютна величина витрат за окремими економічними факторами та їх питома вага в загальній сумі, а також відхилення значень показників від базових значень за звітний період (табл. 2.10).

Дані таблиці 2.10 свідчать про те, що продукція підприємства є досить матеріаломісткою. Матеріаломісткість продукції має (dspace.uabs.edu.ua) тенденцію до зростання. У 2021, 2022 та 2023 роках частка матеріальних витрат становила 52,62%, 57,53% та 64,24% відповідно. У 2022 році виробнича собівартість послуг зросла на 5,89% порівняно з попереднім, тобто 2021 роком. Це відбулося переважно за рахунок збільшення "матеріальних витрат" на 15,77% (з 2080 грн до 2408 грн) та збільшення інших операційних витрат на (dspace.uabs.edu.ua) 19,59% (29 грн).

Таблиця 2.10

Динаміка, склад і структура операційних витрат ТзОВ
ТОВ «Пластик ПП» протягом 2021-2023рр. за економічними елементами

Показник	2021		2022		2023		Відхилення (+,-)					
	сума, тис. грн.	структура, %	сума, тис. грн.	структура, %	сума, тис. грн.	структура, %	2022/2021			2023/2022		
							абсолютне, тис. грн.	відносне, %	структура, %	абсолютне, тис. грн.	відносне, %	структура, %
Матеріальні витрати	2080	52,62	2408	57,53	3227	64,26	328	115,77	4,91	819	34,01	6,73
Витрати на оплату праці	981	24,82	865	20,66	869	17,30	-116	88,18	-4,16	4	0,46	-3,36
Відрахування на соціальні заходи	652	16,49	644	15,38	346	6,89	-8	98,77	-1,11	-298	-46,27	-8,49
Амортизація	92	2,33	92	2,20	92	1,83	0	100,00	-0,13	0	0,00	-0,37
Інші операційні витрати	418	10,57	177	4,23	488	9,72	-241	42,34	-6,34	311	175,71	5,49
Операційні витрати, разом.	3953	100,00	4186	100	5022	100	233	105,89	0,00	836	19,97	0,00

Але у 2022 році спостерігається зменшення витрат за статтею «Витрати на оплату праці» та (search.ligazakon.ua) «Відрахування на соціальні заходи» на 11,82% та 1,23% відповідно (скорочення витрат на оплату праці (dspace.uabs.edu.ua) у розмірі 116 тис. грн. викликано скороченням кількості працівників на підприємстві). Протягом аналізованого періоду витрати по статті «Амортизація» не змінювались і становили 92 тис. грн. щороку.

у 2023 році, порівняно з попереднім, тобто 2022 роком, витрати виробництва послуг збільшилися на 19,97%. Це відбулося, головним чином, за рахунок збільшення витрат (dspace.nuft.edu.ua) за статтею «Матеріальні затрати» та «Інші (dspace.pdau.edu.ua) витрати», які зросли на 34,01% та 175,71% відповідно (з 2408 до 3227 тис. грн. матеріальні затрати, та з 177 до 488 тис. грн. інші витрати). Але у 2023 році спостерігається значне зменшення витрат за статтею «Відрахування на соціальні заходи» (dspace.pdau.edu.ua) на 46,27% (скорочення витрат на оплату праці (dspace.nuft.edu.ua) у розмірі 298 тис. грн. викликано скороченням кількості працівників на підприємстві та зниженням рівня з/п тих, хто залишився). Протягом аналізованого періоду витрати по статті «Амортизація» не змінювались і становили 92 тис. грн. щороку.

У структурі операційних витрат (dspace.pdau.edu.ua) за економічними елементами ТОВ (refik.at.ua) «Пластика ПП» протягом 2021-2023рр відбулося значне зростання статті «Матеріальні затрати». Кожного року її частка у структурі витрат неухильно зростала (53% у 2021, 58% у 2022р. та 64% у 2023р.). З одного боку, це пов'язано з зростанням кількості виготовленої продукції, але з другого боку з часом ми маємо все більш нераціональне використання ресурсів, що призводить до збільшення (dspace.nuft.edu.ua) вартості продукції, і як наслідок до зниження її конкурентоспроможності. Також кожного року відбувається зниження частки статті «Витрати на оплату праці» (dspace.pdau.edu.ua) (25%у 2021р., 21% у 2022р. та 17% у 2023р.). Це пов'язано з скороченням протягом аналізованого періоду кількості працюючих та зниження рівня з/п тих, хто залишився.

Важливою складовою аналізу витрат підприємства є дослідження й оцінка витрат на оплату праці (dspace.nuft.edu.ua) та діяльність персоналу підприємства. На початку такого аналізу досліджують зміни у трудових показниках підприємства.

Аналіз трудових показників ТОВ «Пластика ПП» протягом 2021-2023 рр. представлений у табл. 2.11.

Таблиця 2.11

Аналіз трудових показників ТОВ «Пластика ПП» протягом 2021-2023рр.

Показник	Роки			Відхилення			
	2021	2022	2023	2021/2022		2023/2022	
				абсол.	відн.	абсол.	відн.
ФОП (тис.грн.)	981	865	869	-116	-11,82	4	0,46
ФОП персоналу(тис.грн.)	267	241	250	-26	-9,74	9	3,73
ФОП ІТП (тис.грн.)	714	624	619	-90	-12,61	-5	-0,80
Середньоспискова чисельність (чол.)	52	54	43	2	3,85	-11	-20,37
Кількість персоналу (чол.)	7	8	6	1	14,29	-2	-25,00
Кількість ІТП (чол.)	45	46	37	1	2,22	-9	-19,57
Середній рівень з/п персоналу (грн.)	3178,6	2510,4	3472,2	-668,15	-21,02	961,81	38,31
Середній рівень з/п ІТП (грн.)	1322,2	1130,4	1394,1	-191,79	-14,50	263,71	23,33

З табл. 2.11 видно, що ФОП на ТОВ «Пластика ПП» у 2022 році, порівняно з 2021 роком значно зменшився, а точніше на 11,82% (116 тис. грн.). ФОП виріс у 2023 році, незважаючи на те, що середньоспискова чисельність персоналу знизилася на 20,37%. Із даних табл. 2.17 видно, що через підвищення рівня мінімальної заробітної плати середня заробітна плата робітників зросла у 2023 році, порівняно з 2022 роком, на 38,31%, а середній рівень заробітної плати ІТП зріс на 23,33%. Чисельність персоналу знизилася за рахунок скорочення частини людей у зв'язку з скороченням виробництва підприємства.

На основі вищенаведених даних розрахуємо продуктивність праці персоналу за категоріями у натуральному та вартісному показниках.

Результати розрахунків представлено у табл. 2.12.

Таким чином, видно, що продуктивність праці робітників у 2022 році порівняно з 2021 роком несильно зменшилась як у вартісному вираженні, так і у натуральному. Причиною цього є те, що (dspace.nuft.edu.ua) чисельність персоналу у 2022 році зросла на 3,85% (2 людини), а обсяг послуг, що надається аналізованим підприємством, знизився на 52 тис. грн.

Таблиця (dspace.nuft.edu.ua) 2.12

Аналіз продуктивності праці на ТОВ «Пластика ПП» протягом 2021-2023рр.

Показник	Од. вимір	Роки			Відхилення			
		2021	2022	2023	2021/2022		2023/2022	
					абсол.	відн.	абсол.	відн.
Обсяг виготпрод.	(тис грн.)	4788	4736	5795	-52	-1,09	1059	22,36
Обсяг виготпрод.	(шт.)	1915	1754	2062	-161	-8,41	308	17,57
Середньоспискова чисельн персоналу	(чол.)	52	54	43	-2	3,85	-9	-20,37
ПП у вартісному вираженні	(тис.грн./чол.)	92,08	87,70	134,77	-4,37	-4,75	47,06	53,66
ПП у нат вираженні	(шт./чол.)	37	32	48	-5	11,81	16	47,65

У 2023 році продуктивність праці зросла як у вартісному, так і в натуральному вираженні (на 53,66% та 47,65% відповідно). В основному на це вплинуло зменшення кількості людей на 9 чоловік (20,37%) та зростання обсягу виготовленої продукції (на 1059 грн.). Це позитивна тенденція і свідчить про якісну організацію трудового процесу на підприємстві.

2.3. Факторний аналіз витрат на виробництво продукції ТОВ «Пластика ПП»

Для оптимізації витрат та пошуку резервів для їх зменшення необхідно визначити фактори, які на них впливають. Для цього проведемо факторний аналіз собівартості продукції

Модель факторного аналізу:

$$C = T \times \frac{\overline{PB}}{T} \times \frac{Q}{\overline{PB}} \times \frac{C}{Q} = T \times F \times H \times h \quad (2.1)$$

де ПВ- середньорічна вартість основних засобів, тис.грн.;

Q- **чистий дохід від реалізації продукції, (dspace.nuft.edu.ua)** тис.грн.

T- кількість працівників, осіб

C-собівартість виробленої продукції, тис.грн.

F-фондоозброєність

H-фондовіддача

h- рівень витрат на 1 грн. продукції, тис.грн.

Розрахуємо вихідні дані:

F=Середньорічна **вартість основних фондів/ Середньооблікова**
чисельність (ir.polissiauniver.edu.ua) працівників,(тис.грн./ос.)

(2.2)

$$F(2021p.) = ((1099+1007)/2)/52 = 20,25 \text{ (тис.грн./ос.)}$$

$$F(2022p.) = ((1007+915)/2)/54 = 17,8 \text{ (тис.грн./ос.)}$$

$$F(2023p.) = ((915+721)/2)/43 = 19,02 \text{ (тис.грн./ос.)}$$

H=Чистий **дохід від реалізації продукції/ Середньорічна вартість**
основних фондів, (ir.polissiauniver.edu.ua)

(2.3)

$$H(2021p.) = 3990/((1099+1007)/2) = 3,79 \text{ (грн../грн.)}$$

$$H(2022p.) = 3947/((1007+915)/2) = 4,11 \text{ (грн../грн.)}$$

$$H(2023p.) = 4829/((915+721)/2) = 5,91 \text{ (грн../грн.)}$$

h=Собівартість/Чистий **дохід від реалізації продукції, (dspace.nuft.edu.ua)**

(тис. грн.) (2.4)

$$h(2021p.) = 3990/3990 = 1 \text{ (тис. грн.)}$$

$$h(2022p.) = 3414/3947 = 0,8649 \text{ (тис. грн.)}$$

$$h(2023p.) = 4621/4829 = 0,9569 \text{ (тис. грн.)}$$

$$\Delta C = 3414 - 3990 = -576 \text{ (тис. грн.)};$$

$$\Delta CT = 4144,4 - 3990 = 154,4 \text{ (тис. грн.)};$$

$$\Delta CF = 3642,9 - 4144,4 = -501,5 \text{ (тис. грн.)};$$

$$\Delta CH = 3950,5 - 3642,9 = 307,6 \text{ (тис. грн.)};$$

$$\Delta Ch = 3414 - 3950,5 = -536,5 \text{ (тис. грн.)}.$$

Перевірка: $154,4 - 501,5 + 307,6 - 536,5 = -576$ (тис. грн.)

Таблиця (dspace.nuft.edu.ua) 2.12

Вихідні та розрахункові дані для проведення факторного аналізу
у 2021-2022 рр.

Показник	2021р.	2022р.	Підстановка		
			I	II	III
Сер чис працівників, осіб (Т)	52	54	54	54	54
Фондоозброєність, тис. грн./чол (F)	20,25	17,8	20,25	17,8	17,8
Фондовіддача, грн./грн. (H)	3,79	4,11	3,79	3,79	4,11
Рівень витрат на 1 грн. товарної продукції, грн. (h)	1	0,8649	1	1	1
Собівартість реалізованої продукції, тис.грн. (C)	3990	3414	4144,4	3642,9	3950,5

У 2022р. в порівнянні з 2021р. **собівартість реалізованої продукції** (dspace.nuft.edu.ua) зменшилась на 576 тис. грн., в тому числі за рахунок зміни кількості працівників на 2-ох собівартість збільшилась на 154,4 тис. грн., за рахунок спадання фондоозброєності праці собівартість зменшилась на 501,5 тис. грн., **за рахунок збільшення** (dspace.nuft.edu.ua) фондовіддачі собівартість збільшилась на 307,6 тис. грн., за рахунок зменшення рівня витрат на 1 грн. товарної продукції собівартість зменшилась на 536,5 **тис. грн.**

Таблиця (dspace.nuft.edu.ua) 2.13

Вихідні та розрахункові дані для побудови факторного аналізу
у 2022-2023 рр.

Показник	2022р.	2023р.	Підстановка		
			1	2	3 (www.StudFiles.ru)
Сер чис працівників, осіб (Т)	54	43	43	43	43

Фондоозброєність, тис. грн./чол (F)	17,8	19,02	17,8	19,02	19,02
Фондовіддача, грн./грн. (H)	4,11	5,91	4,11	4,11	5,91
Рівень витрат на 1 грн. товарної продукції, грн. (h)	0,8649	0,9569	0,8649	0,8649	0,8649
Собівартість реалізованої продукції, (dspace.nuft.edu.ua) тис. грн. (C)	3414	4621	2720,8	2907,3	4180,5

$$\Delta C=4621-3414=1207 \text{ (тис. грн.)};$$

$$\Delta CT=2720,8-3414=-693,2 \text{ (тис. грн.)};$$

$$\Delta CF=2907,29-2720,8=186,49 \text{ (тис. грн.)};$$

$$\Delta CH=4180,54-2907,29=1273,25 \text{ (тис. грн.)};$$

$$\Delta Ch=4621-4180,54=440,46 \text{ (тис. грн.)}.$$

$$\text{Перевірка: } -693,2+186,49+1273,25+440,46=1207 \text{ (тис. грн.)}$$

Отже, у 2023р. в порівнянні з 2022р. собівартість реалізованої продукції (dspace.nuft.edu.ua) збільшилась на 1207 тис. грн., в тому числі за рахунок зростання фондоозброєності праці собівартість збільшилась на 186,49 тис. грн., за рахунок збільшення фондовіддачі собівартість зросла на 1273,25 тис. грн., за рахунок збільшення (dspace.nuft.edu.ua) рівня витрат на 1 грн. товарної продукції собівартість збільшилась на 440,46 тис. грн.

Таким чином, у цьому розділі було проведено оцінку ефективності управління витратами на ТОВ "Пластика ПП". Встановлено, що виробнича собівартість продукції ТОВ "Пластика ПП" включає прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, (dspace.pdau.edu.ua) інші прямі витрати, змінні загальновиробничі витрати та розподілені постійні загальновиробничі витрати. ТОВ "Пластика ПП" використовує позамовний метод калькулювання собівартості будівельного виробництва, при якому облік і калькулювання здійснюється на основі замовлень (об'єкт будівництва, вид робіт тощо). Основними недоліками системи управління витратами в ТОВ "Пластика ПП" є наступні

- Відсутність методологічних засад підготовки інформації про дебіторську заборгованість;

- Документація ТОВ "Пластіка ПП", підготовлена для внутрішнього користування, не відповідає вимогам, передбаченим законодавством; та

- Слабкість внутрішнього контролю за витратами;

- недосконалість методики розрахунку вартості робіт.

З метою подолання цих недоліків в подальшому буде розроблено систему заходів, які доведуть доцільність впровадження на підприємстві.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ ТОВ «ПЛАСТИКА ПП»

3.1. Пропозиції щодо зниження частки матеріальних витрат у вартості продукції ТОВ «Пластика ПП»

Управління витратами - це складний, багатогранний і динамічний процес, що включає управлінську діяльність, спрямовану на досягнення високих економічних результатів (enpuir.udu.edu.ua) діяльності підприємства. У сучасних умовах управління витратами означає створення єдиної, раціональної, чітко визначеної та безперебійно функціонуючої системи з конкретними цілями та взаємопов'язаними елементами. Система управління витратами має як функціональний, так і організаційний аспекти. Система управління витратами включає такі організаційні підсистеми, як пошук і виявлення факторів економії ресурсів, планування витрат за видами, (www.econom.stateandregions.zp.ua) облік і аналіз витрат, економія ресурсів і стимулювання зниження витрат.

За результатами аналітичного дослідження проведеного в другому розділі даної дипломної роботи було (www.bibliofond.ru) встановлено тенденцію до збільшення матеріальних витрат в структурі операційних витрат (dspace.pdau.edu.ua) ТОВ «Пластика ПП» протягом 2021-2023рр. (49% в 2021р., 58% в 2022р. та 64% в 2023р.). Це, в свою чергу веде до зростання вартості виготовленої продукції, підприємство змушене збільшувати ціну на неї і попит та конкурентоспроможність її відповідно падає. Кон'юнктура ринку спонукає керівництво ТОВ «Пластика ПП» шукати методи підвищення попиту на продукцію загалом, зниження її вартості, без втрати якості, що б могло привести до підвищення її конкурентоспроможності. На мою думку, найбільш важливі фактори, які будуть обумовлювати зниження матеріальної вартості продукції зображені на рис. 3.1.

Рис.3.1. Проектні чинники зниження частки матеріальних витрат у вартості продукції ТОВ «Пластика ПП»

Надалі розрахуємо економічний ефект від зниження частки матеріальних витрат у вартості продукції ТОВ «Пластика ПП» для кожного виробу(труба з полівінілхлориду для каналізації діаметром 100мм, полімерна водопровідна труба діаметром 20мм та полімерна водопровідна труба діаметром 10мм), яке виробляє підприємство та визначимо значення додаткового чистого прибутку, який вони принесуть товариству.

Завдяки впровадженню системи управління витратами задля зниження частки матеріальних витрат у вартості продукції норма витрат матеріалів для полімерної водопровідної труби діаметром 10мм/1000м погонних скоротилась на 5%, трудомісткість на 12%. Обсяг виробництва полімерної водопровідної труби діаметром 10ммпрогнозно збільшиться з 323 до 410 тис. м погонних. Собівартість одиниці продукції за базовим рівнем склала 1767 грн., в тому числі матеріали – 512 грн. Ціна 1000м погонних. – 1944 грн. Трудомісткість продукції базова 20 люд/год. Середня тарифна ставка 6,6 грн./год. Витрати на обслуговування системи управління витратами для даного виду продукції складає 15 тис. грн.

1) Розрахунок норми витрат матеріалів на одиницю продукції за проектом: (revolution.allbest.ru)

$$VM_{\text{пр}} = VM_{\text{б}} * (1 - \Delta B) \quad (3.1)$$

де $ВМ_{пр}$ – матеріальні витрати на одиницю продукції за проектом, грн;
 $ВМ_{б}$ – матеріальні витрати на (dSPACE.nuft.edu.ua) одиницю продукції
(mx.ogasa.org.ua) базові, грн;

$\Delta В$ – коефіцієнт скорочення витрат за проектом. (revolution.allbest.ru)

$$ВМ_{пр} = 512 * (1 - 0,05) = 486,4 \text{ грн.}$$

2) Економія за рахунок скорочення матеріальних витрат:

$$\Delta Ем = (ВМ_{б} - ВМ_{пр}) * ОВ_{пр} \quad (3.2)$$

де $ОВ_{пр}$ – обсяг виробництва продукції за проектом, тис. м погонних..

$$\Delta Ем = (512 - 486,4) * 410 = 10,578 \text{ тис. грн.}$$

3) Розрахунок трудоемності одиниці продукції за проектом:
(ep3.nuwm.edu.ua)

$$ТР_{пр} = ТР_{б} * (1 - \Delta тд) \quad (3.3)$$

де $ТР_{пр}$ – трудоемність одиниці продукції за проектом, (mx.ogasa.org.ua) люд/год.;

$ТР_{б}$ – трудоемність одиниці продукції базова, люд/год.;

$\Delta тд$ – коефіцієнт скорочення трудомісткості за проектом.

$$ТР_{пр} = 20 * (1 - 0,12) = 17,6 \text{ люд/год.}$$

4) Розрахунок економії заробітної плати за рахунок
(ep3.nuwm.edu.ua) зниження трудоемності продукції:

$$\Delta ЗП = (ТР_{б} - ТР_{пр}) * ОВ_{пр} * зп \quad (3.4)$$

де $зп$ – зарплата за 1 люд/год. грн.

$$\Delta ЗП = (20 - 17,6) * 410 * 6,6 = 6,494 \text{ тис. грн.}$$

5) Розрахунок скорочення нарахувань на зарплату:

$$\Delta H_{зп} = \Delta ЗП * N_H \quad (3.5)$$

де N_H – (mx.ogasa.org.ua) норма нарахувань на зарплату (єдиний соціальний внесок) (37%).

$$\Delta H_{зп} = 6,494 * 0,37 = 2,4 \text{ тис. грн.}$$

б) Розрахунок додаткового прибутку за рахунок збільшення (dspace.nuft.edu.ua) обсягів виробництва:

$$\Delta ПР = (ОВ_{пр} - ОВ_{б}) * (Ц - СВ_{б}) \quad (3.6)$$

де $Ц$ – відпускна ціна продукції, грн.;

$СВ_{б}$ – собівартість продукції за базовим рівнем, грн.

$$\Delta ПР = (410 - 323) * (1944 - 1767) = 87 * 177 = 15,399 \text{ тис. грн.}$$

7) Розрахунок загального додаткового прибутку:

$$\Delta ПР_{ч} = \Delta E_m + \Delta ЗП + \Delta H_{зп} + \Delta ПР \quad (3.7)$$

$$\Delta ПР_{ч} = 10,578 + 6,494 + 2,4 + 15,399 = 34,871 \text{ тис. грн.}$$

8) Розрахунок загального додаткового прибутку за вирахуванням розходів на обслуговування системи управління матеріальними затратами:

$$ДПв = \Delta ПР_{ч} - В_{с} \quad (3.8)$$

де $ДПв$ – додатковий прибуток за вирахуванням розходів на обслуговування системи управління матеріальними затратами, тис. грн.;

$В_{с}$ – витрати на утримання системи управління витратами, тис. грн.

$$ДПв = 34,871 - 15 = 19,871 \text{ тис. грн.}$$

9) Розрахунок загального додаткового чистого прибутку:

$$\Delta \text{ПРч} = \text{ДПв} * \text{Кп} \quad (3.9)$$

де ДПв – додатковий прибуток за вирахуванням розходів на обслуговування системи управління матеріальними затратами, тис. грн.

Кп – коефіцієнт податку (19%)

$$\Delta \text{ПРч} = 19,871 * 0,81 = 16,1 \text{ тис. грн.}$$

Отже, (dspace.nuft.edu.ua) внаслідок запропонованих заходів з зниження частки матеріальних витрат у вартості продукції додатковий чистий прибуток для полімерної водопровідної труби діаметром 10мм складе 16,1 тис. грн.,

Завдяки впровадженню системи управління витратами для зниження частки матеріальних витрат у вартості продукції [норма витрат матеріалів \(revolution.allbest.ru\)](https://revolution.allbest.ru) для полімерної водопровідної труби діаметром 20мм/1000м погонних скоротилась на 7%, трудомісткість на 13%. Обсяг виробництва прогнозно збільшиться з 420 тис. м погонних до 500 тис. м погонних. [Собівартість одиниці продукції за базовим рівнем склала 1590 грн., в тому числі матеріали – 615 грн.](#) Ціна 1000 м погонних – 1736 грн. [Трудомісткість продукції базова 40 люд/год.](#) Середня тарифна ставка [6,6 грн./год.](#) Витрати на [обслуговування системи управління витратами](#) для даного виду продукції складає 29 тис. грн.

[Розрахунок норми витрат матеріалів на одиницю продукції за проектом:](#)

$$\text{ВМпр} (\text{revolution.allbest.ru}) = 615 * (1 - 0,07) = 571,95 \text{ грн.}$$

- 1) [Економія за рахунок скорочення матеріальних витрат:](#)

$$\Delta \text{Ем} = (615 - 571,95) * 500 = 21,525 \text{ тис. грн.}$$

- 2) [Розрахунок трудоемності одиниці продукції за проектом:](#)

$$\text{ТРпр} = 40 * (1 - 0,13) = 34,8 \text{ люд/год.}$$

- 3) [Розрахунок економії заробітної плати за рахунок зниження](#)

трудоємності продукції:

$$\Delta ZП = (40 - 34,8) * 500 * 6,6 = 17,16 \text{ тис. грн.}$$

- 4) Розрахунок скорочення нарахувань на зарплату: (ep3.nuwm.edu.ua)

$$\Delta Нзп = 17,16 * 0,37 = 6,35 \text{ тис. грн.}$$

- 5) Розрахунок додаткового прибутку за рахунок збільшення обсягів виробництва (за формулою (3.6):

$$\Delta ПР = (500 - 420) * (1736 - 1590) = 80 * 146 = 11,68 \text{ тис. грн.}$$

- 6) Розрахунок загального додаткового прибутку (за формулою (3.7):

$$\Delta ПРч = 11,68 + 6,35 + 17,16 + 21,525 = 56,715 \text{ тис. грн.}$$

- 7) Розрахунок загального додаткового прибутку (mx.ogasa.org.ua) за вирахуванням розходів на обслуговування системи управління матеріальними затратами (за формулою (3.8)):

$$\Delta Пв = 56,715 - 29 = 27,715 \text{ тис. грн.}$$

- 8) Розрахунок загального додаткового чистого прибутку (mx.ogasa.org.ua) (за формулою (3.9)):

$$\Delta ПРч = 27,715 * 0,81 = 22,45 \text{ тис. грн.}$$

Отже, внаслідок запропонованих заходів з зниження частки матеріальних витрат у вартості продукції додатковий чистий прибуток для полімерної водопровідної труби діаметром 20мм складе 35,8 тис. грн.

Завдяки впровадженню системи управління витратами задля зниження частки матеріальних витрат у вартості продукції норма витрат матеріалів (mx.ogasa.org.ua) для труби з полівінілхлориду для каналізації діаметром 100мм/1000м погонних скоротилась на 10%, трудомісткість на 15%. Обсяг виробництва прогнозовано збільшиться з 520 тис. м погонних до 670 тис. м погонних. Собівартість одиниці продукції за базовим рівнем склала 2960 грн., в тому числі матеріали – (mx.ogasa.org.ua) 1235 грн. Ціна 1000 м погонних – 3136 грн. Трудомісткість продукції базова 50 люд/год. Середня тарифна ставка (www.lute.lviv.ua) 6,6 грн./год. Витрати на створення системи

управління витратами для даного виду продукції складає 45 тис. грн.

1) Розрахунок норми витрат матеріалів на одиницю продукції за проектом:

$$ВМ_{пр} = 1235 * (1 - 0,1) = 1111,5 \text{ грн.}$$

2) Економія за рахунок скорочення матеріальних витрат:

$$\Delta E_m (\text{ep3.nuwm.edu.ua}) = (1235 - 1111,5) * 670 = 82,75 \text{ тис. грн.}$$

3) Розрахунок трудоемності одиниці продукції за проектом:

$$ТР_{пр} = 50 * (1 - 0,15) = 42,5 \text{ люд/год.}$$

4) Розрахунок економії заробітної плати за рахунок зниження трудоемності продукції:

$$\Delta ЗП = (50 - 42,5) * 670 * 6,6 = 33,165 \text{ тис. грн.}$$

5) Розрахунок скорочення нарахувань на зарплату:

$$\Delta Нзп = 33,165 * 0,37 = 12,27 \text{ тис. грн.}$$

6) Розрахунок додаткового прибутку за рахунок збільшення обсягів виробництва (за формулою (3.6)):

$$\Delta ПР = (670 - 520) * (3136 - 2960) = 120 * 176 = 21,12 \text{ тис. грн.}$$

7) Розрахунок загального додаткового прибутку (за формулою (3.7)):

$$\Delta ПР_{ч} = 21,12 + 12,27 + 33,165 + 82,75 = 149,305 \text{ тис. грн.}$$

8) Розрахунок загального додаткового прибутку (mx.ogasa.org.ua) за вирахуванням розходів на обслуговування системи управління матеріальними затратами (за формулою (3.8)):

$$ДПв = 149,305 - 45 = 104,305 \text{ тис. грн.}$$

9) Розрахунок загального додаткового чистого прибутку (mx.ogasa.org.ua) (за формулою (3.9)):

$$\Delta ПР_{ч} = 104,305 * 0,81 = 84,49 \text{ тис. грн.}$$

Отже, внаслідок запропонованих заходів з зниження частки матеріальних витрат у вартості продукції додатковий чистий прибуток для труби з полівінілхлориду для каналізації діаметром 100мм складе 84,49 тис. грн.

Додатковий прибуток загалом внаслідок зниження частки матеріальних витрат у вартості продукції ТОВ «Пластика ПП»: = $(84,49+22,45+16,1)=123,03$ тис. грн.

Таким чином, внаслідок запропонованих заходів з зниження частки матеріальних витрат у вартості продукції ТОВ «Пластика ПП» по трьох виробках (труба з полівінілхлориду для каналізації діаметром 100мм, полімерна водопровідна труба діаметром 20мм та полімерна водопровідна труба діаметром 10мм), які в асортименті продукції підприємства займають основну частку, в майбутньому році буде отримано додатковий чистий прибуток в розмірі 123,03 тис. грн. Дані кошти дозволять значно скоротити нинішні збитки товариства.

3.2. Заходи з удосконалення управління витратами ТОВ «Пластика ПП» при розширенні виробництва

Динамічність зовнішнього середовища, посилення конкуренції, поява технічних і технологічних інновацій, інтенсивність ринкових змін зумовлюють необхідність швидкого оперування економічними ресурсами та вирішення нових завдань, спрямованих на досягнення високого рівня економічного розвитку підприємств, що виробляють вироби з полістиролу та поліпропілену.

ТОВ "Пластіка ПП" займає важливу частку у виробництві виробів з полістиролу та поліпропілену в Дніпровському регіоні. Як зазначалося вище, ТОВ "Пластіка ПП" було засновано в 1958 році. Підприємство виробляє високоякісну, конкурентоспроможну продукцію вже понад 50 років. Востаннє основні фонди підприємства оновлювалися у 1995 році, і з того часу не відбулося суттєвих змін у технології виробництва чи складі основних фондів; з 2020 року основні фонди фактично оновлювалися лише на папері (додавалася балансова вартість, але фактично нічого не змінювалося). Обладнання, яке використовується для виробництва продукції, все ще

працює, але на практиці воно морально застаріло і вже не може конкурувати з сучасним обладнанням.

Моральне старіння - це знецінення основних фондів **внаслідок створення нових, більш досконалих і економічно ефективних машин та обладнання**. Поява більш досконалих видів обладнання **з підвищеною продуктивністю робить економічно доцільною заміну** (uk.wikipedia.org) існуючих основних фондів до того, як вони стануть фізично застарілими.

Несвоєчасна заміна застарілих матеріальних основних **засобів призводить до** підвищення собівартості та зниження якості продукції **порівняно з продукцією, (uk.wikipedia.org)** виробленою на більш досконалих машинах та обладнанні.

Моральний знос знижує вартість основних засобів, зменшуючи суспільні витрати на їх відтворення.

Як наслідок, зростає собівартість готової продукції через збільшення браку та великої кількості відходів. Вироблена продукція має нижчу якість і, як наслідок, її доводиться продавати за нижчими цінами, ніж аналогічну продукцію конкурентів.

Для створення додаткового джерела прибутку ТОВ «Пластика ПП» пропонується закупити та установити в себе Екструзійну лінію для переплавки та гранулювання пластикових виробів. Дана лінія виготовляється вітчизняним виробником – Харківським технологічним заводом та вважається однією з найсучасніших та прогресивних серед своїх конкурентів. Завдяки виробництву екструзійної лінії в Україні, її вартість є приблизно в 1,45-1,5 рази нижчою ніж в закордонних виробників технологічного обладнання.

Вартість нової екструзійної лінії Харківського технологічного заводу – 560 тис. грн. Строк корисного використання обладнання становить 10 років. Норма амортизації – $100/10 = 10\%$. Припустимо, що річна сума амортизації протягом строку експлуатації буде однаковою і дорівнюватиме: $(560000 * 10) / 100 = 56000$ грн.

Щоб визначити, чи окупиться підприємству вартість обладнання, слід оцінити майбутні грошові потоки.

$$ГП = ЧП + А \quad (3.10)$$

У табл. 3.1 наведено результати обчислень майбутніх грошових потоків.

Таблиця 3.1

Майбутні грошові потоки ТОВ «Пластика ПП»

Роки експлуатації обладнання	Показники		
	Очікувана сума чистого прибутку, грн.	Амортизація, грн.	Грошовий потік, грн.
1	2	3	4
1	75000	56000	131000
2	29000	56000	85000
3	79000	56000	135000
4	86000	56000	142000
5	92000	56000	148000
6	85000	56000	141000
7	97000	56000	153000
8	101000	56000	157000
9	110000	56000	166000
10	102000	56000	158000

Теперішня вартість грошових потоків обчислюється за формулою:

$$ТВ = \frac{ГП_i}{(1+d)^i} \quad (3.11)$$

де ГП_i – грошовий потік в і-тому році експлуатації обладнання;

d – ставка дисконту.

Результати обчислень теперішньої вартості грошових потоків підприємства при ставці дисконту 7% зведено у табл. 3.2.

Таблиця 3.2

Теперішня вартість грошових потоків ТОВ «Пластика ПП»

Роки експлуатації обладнання	Показники		
	Грошовий потік,	Ставка	Теперішній грошовий

	грн.	дисконту	потік, грн.
1	85000	17%	72649,57
2	131000		95697,28
3	135000		84290,03
4	142000		75778,31
5	148000		67504,45
6	141000		54967,24
7	153000		50978,89
8	157000		44710,83
9	166000		40405,02
10	158000		32869,91
Сума	1416000		619851,52

Отже, на основі отриманих результатів обчислень, визначимо основні показники ефективності впровадження нової автоматизованої лінії розливу:

1. Чиста теперішня вартість (NPV) — це різниця між величиною грошових потоків, що надходять у процесі експлуатації (dokumen.tips) обладнання, дисконтованих за прийнятною ставкою дохідності (d), та вартістю самого устаткування (I):

$$\text{ЧТВ} = \sum_{i=1}^{12} \frac{\text{ГП}}{(1+d)^i} - I \quad (3.12)$$

$$\text{ЧТВ} = 619851,52 - 560000 = 59851,52 \text{ грн.}$$

Чистий приведений ефект = 59851,52 грн. > 0, отже дане обладнання доцільно закупити.

2. Індекс прибутковості (ІП) - це метод, що порівнює теперішню вартість майбутніх грошових потоків з початковими інвестиціями. (dspace.nuft.edu.ua) Індекс прибутковості обчислюється за формулою:

$$\text{ІП} = \frac{\sum_{i=1}^{12} \frac{\text{ГП}}{(1+d)^i}}{I} \quad (3.13)$$

$$\text{ІП} = 619851,52 / 560000 = 1,11$$

Індекс прибутковості = 1,11 > 1, отже впровадження нової автоматизованої лінії розливу принесе ефективний результат.

3. Термін окупності (ТО) - кількість часу, необхідна для покриття витрат на закупівлю устаткування. Допоміжні розрахунки для обчислення

терміну окупності наведено у табл. 3.3.

Таблиця 3.3

Результати обчислень балансу на кінець року, грн.

Роки експлуатації обладнання	Показники			
	Грошовий потік, грн.	Ставка дисконту	Теперішній грошовий потік, грн.	Баланс на кінець року, грн.
0		17%		-560000
1	85000		72649,57	-487350,43
2	131000		95697,28	-391653,15
3	135000		84290,03	-307363,12
4	142000		75778,31	-231584,81
5	148000		67504,45	-164080,36
6	141000		54967,24	-109113,12
7	153000		50978,89	-58134,23
8	157000		44710,83	-13423,40
9	166000		40405,02	26981,62
10	158000		32869,91	59851,53

Термін окупності обчислюємо за формулою:

$$TO = T_{ок}^P + \frac{1 - (\sum_{i=1}^{T_{ок}^P - 1} \Gamma\Pi_{di})}{\Gamma\Pi_{Ток}^P} \quad (3.14)$$

де $T_{ок}^P$ - рік окупності;

$(\sum_{i=1}^{T_{ок}^P - 1} \Gamma\Pi_{di})$ – сума теперішньої вартості грошових потоків, що передують року окупності;

$\Gamma\Pi_{Ток}^P$ - грошовий потік року окупності.

$$TO = 9 + \frac{560000 - 546577}{40405} = 9 + 0,332 = 9,332 < 10 \text{ років}$$

Оскільки термін окупності обладнання становить 9,332 роки, а строк його експлуатації – 10 років, то підприємству доцільно вкласти кошти у купівлю даного обладнання.

Таким чином, було визначено параметри витрат ТОВ «Пластика ПП» у разі розширення масштабів виробництва за рахунок реалізації інвестиційного проекту. Розрахунки встановили, що дотримання встановлених параметрів

витрат сприятиме досягненню позитивного результату від реалізації проекту розширення масштабів виробництва на підприємстві.

3.3. Визначення оптимального розміру витрат ТОВ «Пластика ПП»

Щоб знайти оптимальний розмір загальних витрат слід здійснити наступні кроки.

По-перше, побудувати функцію загальних витрат $z = f(y, x)$, де y – змінні витрати, x – постійні витрати.

По-друге, сформулювати систему обмежень (область допустимих значень x та y).

По-третє, вирішити систему нерівностей, що дозволить знайти оптимальний розмір змінних та постійних витрат підприємства.

Для виконання першого кроку необхідно загальні витрати підприємства розділити на змінні та постійні, що представлено в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Загальні витрати ТОВ «Пластика ПП» протягом 2021-2023 рр.

Роки	Постійні витрати (x), тис. грн.	Змінні витрати (y), тис. грн.	Загальні витрати (x + y), тис. грн..
2021	609	2805	3414
2022	884	3106	3990
2023	1019	3602	4621

На основі даних табл. 3.4 побудуємо функцію загальних витрат $z = f(y, x)$ і представимо графічно (рис. 3.2).

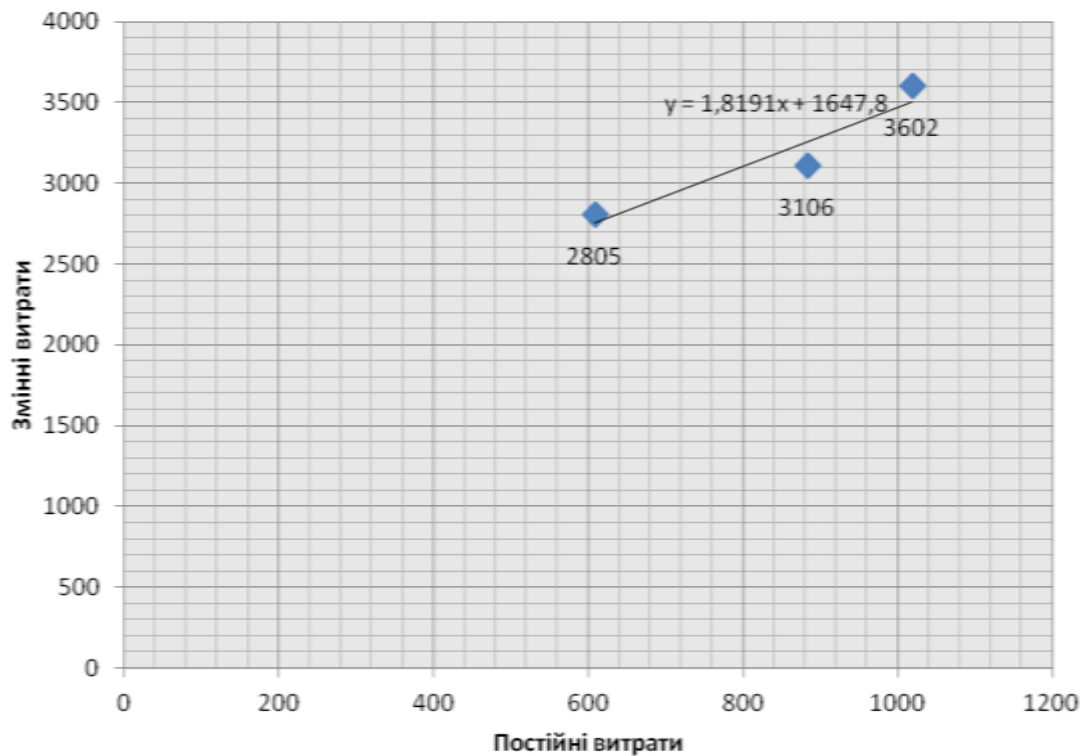

Рис. 3.2. Залежність функції загальних витрат від змінних та постійних витрат ТОВ «Пластика ПП» протягом 2021-2023 рр.

З рис. 3.2 функція загальних витрат представлена лінійною зростаючою функцією. Маємо рівняння $z(f) = 1,819x - y + 1647,8$ x – постійні витрати підприємства, y – змінні витрати підприємства.

Для виконання наступного кроку необхідно розрахувати планований поріг рентабельності у вартісному вимірі, середній коефіцієнт росту загальних витрат, який характеризує зростання витрат під впливом росту споживчих цін та цін на енергоносії і визначити середнє співвідношення постійних витрат до змінних.

Знаходимо поріг рентабельності у вартісному вимірі в 2023 році:

$$T_{без.} = 1019 \times 4829 / (4829 - 3602) = 4996,25 \text{ (тис. грн.)}$$

Знайдемо середній коефіцієнт росту загальних витрат:

$$K_{ср} = \sqrt{KZ_{2014} * KZ_{2015}} \quad (3.15)$$

де $K_{ср}$ – середній коефіцієнт росту загальних витрат;

$K_{Z_{2022}}$ і $K_{Z_{2023}}$ – коефіцієнти росту загальних витрат за 2022 та 2023 роки відповідно.

Знайдемо коефіцієнти росту загальних витрат в 2022 та 2023 роках:

$$K_{Z_{2022}} = Z_{2022} / Z_{2021} \quad (3.16)$$

$$K_{Z_{2023}} = Z_{2023} / Z_{2022} \quad (3.17)$$

де Z_{2021} , Z_{2022} , Z_{2023} – абсолютне значення загальних витрат в 2021, 2022 та 2023 роках.

$$K_{Z_{2022}} = 3106 / 2805 = 1,11$$

$$K_{Z_{2023}} = 3602 / 3106 = 1,16$$

$$K_{\text{ср}} = \sqrt{1,11 * 1,16} = 1,13$$

Для визначення планованого порогу рентабельності (Тбез.пл) необхідно точку беззбитковості фінансово-господарської діяльності підприємства у вартісному вимірі за 2023 рік помножити на середній коефіцієнт росту загальних витрат:

$$\text{Тбез. пл.} = 4996,25 \times 1,13 = 5645,76 \text{ (тис. грн.)}$$

Знаходимо середнє співвідношення постійних витрат до змінних, для цього знаходимо дане співвідношення за кожен з досліджуваних років.

Співвідношення постійних витрат (FC) до змінних (VC) склало в:

2021 році 0,217 (FC/VC = 609/2805);

2022 році – 0,285 (FC/VC = 884/3106);

2023 році – 0,289 (FC/VC = 1019/3602).

Середнє співвідношення постійних до змінних витрат знаходиться як середнє арифметичне і дорівнює 0,263.

Виконані розрахунки дозволять нам виконати другий крок та сформуванати систему обмежень.

Оскільки ТОВ «Пластика ПП» бажано скоротити постійні витрати або мінімізувати їх приріст. Позначимо постійні витрати фінансово-господарської діяльності підприємства через x_1 , а змінні витрати – через x_2 . Для більшої зручності при розрахунках скоротимо всі значення на тисячу гривень. В середньому постійні витрати не повинні перевищувати розміру змінних витрат помноженого на середній коефіцієнт співвідношення постійних витрат до змінних, який дорівнює 0,263. З цього маємо нерівність:

$$x_1 - 0,263 x_2 \leq 0 \quad (3.18)$$

Для зручності вирішення задачі змінимо нуль на одиницю, що суттєво не вплине на її умову. Тоді отримаємо наступну нерівність:

$$x_1 - 0,263 x_2 \leq 1 \quad (3.19)$$

Введемо наступне обмеження. Так як підприємство отримує істотні збитки від своєї діяльності, то доречно вийти на поріг рентабельності фінансово-господарської діяльності. Інакше кажучи, загальні витрати (сума постійних та змінних) не повинні перевищувати планового порогу рентабельності фінансово-господарської діяльності підприємства. Таким чином маємо другу нерівність:

$$x_1 + x_2 \leq 5645,76 \quad (3.20)$$

Оскільки постійні та змінні витрати повинні бути не менше за нуль, то маємо систему нерівностей:

$$\begin{matrix} x_1 \geq 0 \\ x_2 \geq 0 \end{matrix} \begin{bmatrix} x_1 - 0,263 * x_2 \leq 1 \\ x_1 + x_2 \leq 5645,76 \end{bmatrix} \quad (3.21)$$

Таким чином ми маємо функцію цілі, що прагне до мінімального

значення та систему нерівностей. Запишемо задачу в аналітичному вигляді:

$$Z=1,819x_1-x_2+1647,8 \rightarrow \min,$$

при обмеженнях (3.21)

Знайдемо вирішення задачі двома способами: аналітичним, за допомогою симплексного методу та графічним.

Запишемо розширену систему задачі, яка має вигляд:

$$\begin{matrix} x_1 \geq 0 \\ x_2 \geq 0 \end{matrix} \begin{bmatrix} x_1 - 0,263 * x_2 + x_3 = 1 \\ x_1 + x_2 + x_4 = 5645,76 \end{bmatrix} \quad (3.22)$$

Заповнюємо першу симплексну таблицю (табл. 3.5), в якій змінні x_3 та x_4 є основними.

Таблиця 3.5

Перший розрахунок симплексним методом

Базис	Змінні				Вільний член	Оціночне відношення
	X1	X2	X3	X4		
1	2	3	4	5	6	7
X3	1	-0,263	1	0	1	∞
X4	1	1	0	1	5645,76	5645,76←
Z	1,819	-1	0	0	1647,8	-

З даних табл. 3.5 маємо рішення системи $X_1 = (0; 0; 1; 5645,76)$. Функція цілі матиме значення $Z = 1647,8$. Перевіряємо критерій оптимальності. Остання строчка має від'ємний коефіцієнт, таким чином дане рішення не є оптимальним. Визначаємо найменше оціночне відношення, що дозволяє нам визначити змінну, яку потрібно вивести з базису. Виводимо з базису змінну x_4 та вводимо x_2 . Отримаємо нову симплексну таблицю 3.6.

Таблиця 3.6

Другий розрахунок симплексним методом

Базис	Змінні				Вільний член	Оціночне відношення
	X1	X2	X3	X4		
1	2	3	4	5	6	7
X3	1,263	0	1	0,263	16146,87	1345,271←
X2	1	1	0	1	5645,76	5645,76
Z	2,819	0	0	1	-5413,01	-

З даних табл. 3.6 маємо рішення системи $X_2 = (0; 5645,76; 16146,87; 0)$. Функція цілі матиме значення $Z = - 5413,01$. Критерій оптимальності виконується, але дане рішення не задовольняє умові задачі (постійні витрати дорівнюють нулю, це гіпотетично припустимо, але неможливо при веденні господарської діяльності). Тому потрібно ввести в базис змінну x_1 замість x_3 .

Нова симплексна таблиця матиме вигляд табл. 3.7.

Таблиця 3.7

Третій розрахунок симплексним методом

Базис	Змінні				Вільний член	Оціночне відношення
	X1	X2	X3	X4		
1	2	3	4	5	6	7
X1	1	0	0,29	0,71	1176,43	-
X2	0	1	-0,29	-0,71	4469,33	-
Z	0	0	-0,33	0,06	-681,39	-

З даних табл. 3.7 маємо рішення системи $X_2 = (1176,43; 4469,33; 0; 0)$. Функція цілі матиме значення $Z = - 681,39$. Дане рішення буде оптимальним при заданій умові задачі.

Вирішимо задачу(3.22) геометричним методом. Для цього потрібно побудувати багатокутникрішеньтафункціюцілі.Зобразимоценарис.3.3.

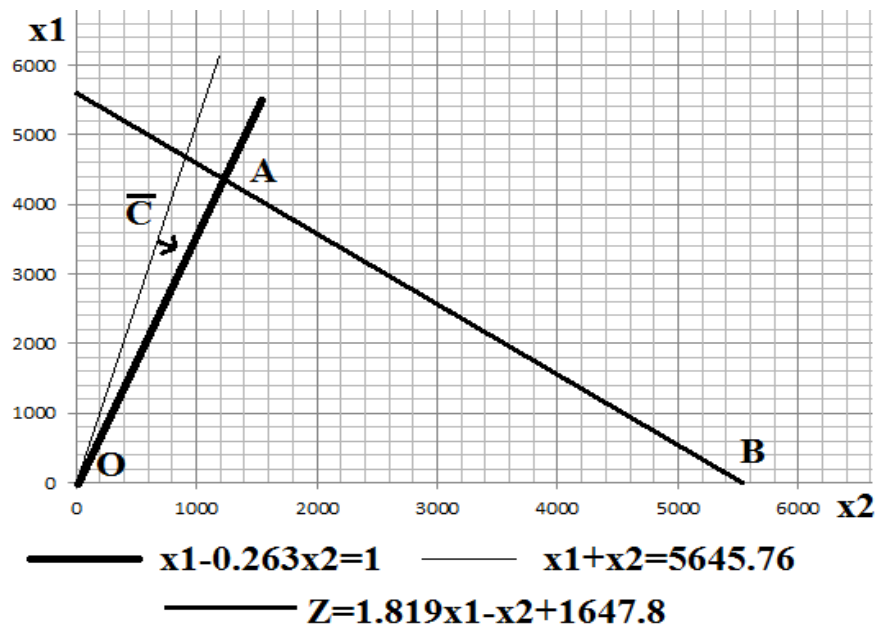

Рис.3.2. Геометрична інтерпретація рішення ЗЛП на прикладі даних

З рис.3.2 багатокутником рішень є трикутник OAB, функція цілі є прямою з додатнім кутом нахилу. Вектор C вказує на направлення зменшення лінійної функції.

Таким чином, якщо задача - на відшукання мінімуму, то мінімальне рішення буде в кутовій точці B, що знаходиться на перетині прямої $x_1+x_2=5645,76$ та осі абсцис. Точка B має координати (5645,76;0), але це рішення не задовольняє економічному змісту задачі, через те, що змінні витрати підприємства, яке займається господарською діяльністю не можуть дорівнювати нулю. Тоді оптимальне рішення буде знаходитися в кутовій точці A трикутника OAB, що утворюється на перетині прямих $x_1+x_2=5645,76$ та $x_1-0,263x_2=1$. Координати точки A знайдемо через вирішення системи рівнянь:

$$\begin{cases} x_1 - 0,263 * x_2 = 1 \\ x_1 + x_2 = 5645,76 \end{cases} \quad (3.23)$$

Виразимо з другого рівняння змінну x_1 та підставимо в перше рівняння. Тоді отримаємо:

$$\begin{cases} 5645,76 - x_2 - 0,263 * x_2 = 1 \\ x_1 = 5645,76 - x_2 \end{cases} \quad (3.24)$$

$$5644,76 = 1,263x_2$$

$$x_2 = 4469,33$$

$$x_1 = 5645,76 - 4469,3$$

$$x_1 = 1176,43$$

Отже, отримуємо значення змінних $x_1=1176,43$ та $x_2=4469,33$. Точка A має координати (4469,33; 1176,43). Функція в цілі точці A матиме значення $Z=-6981,39$.

Розв'язки за допомогою симплексного та графічного методів збігаються, що свідчить про правильність розв'язання цієї задачі.

Таким чином, визначено прогностичні змінні та постійні витрати на наступний період (один рік), які становлять 4469,33 тис. грн. та 1176,43 тис. грн. відповідно. Загальна сума витрат становить 5645,76 тис. грн., що відповідає запланованій точці беззбитковості. Для досягнення порогу прибутковості фінансово-господарської діяльності необхідно дотримуватися цих планових показників, що вимагає оперативного коригування змінних та постійних витрат.

Коригування змінних витрат може бути досягнуто лише за рахунок збільшення (зменшення) обсягу виробництва (товарів, робіт, послуг).

Коригування (зменшення) постійних витрат можливе за рахунок скорочення адміністративних витрат, тобто за рахунок зменшення

- 1) витрат, пов'язаних з управлінням підприємством
- 2) витрат на утримання та обслуговування основних засобів та інших необоротних матеріальних активів загальногосподарського призначення (document.ua) інших необоротних матеріальних активів загальногосподарського призначення (dspace.wunu.edu.ua)
- 3) витрат на обслуговування виробничих процесів
- 4) податків, зборів та інших обов'язкових платежів, передбачених законодавством (крім податків, зборів та обов'язкових платежів, що включаються до виробничої собівартості продукції (робіт, послуг)); інших витрат загальногосподарського призначення, зокрема виплат на відшкодування заробітку та інших витрат у випадках завданого каліцтва або іншого ушкодження здоров'я працівників апарату управління та іншого загальногосподарського персоналу, виплат звільненим працівниками вихідної допомоги тощо. (dspace.wunu.edu.ua)

Інші операційні витрати; за рахунок скорочення:

- Витрати на дослідження та розробки;
- собівартості реалізації іноземної валюти. Для цілей бухгалтерського обліку іноземна валюта перераховується в українську гривню за обмінним

курсом Національного банку України на дату продажу іноземної валюти, плюс витрати, пов'язані з продажем іноземної валюти;

Собівартість реалізованих запасів складається з (studfile.net) балансової вартості та витрат, пов'язаних з реалізацією;

Безнадійна дебіторська заборгованість та резерв сумнівних боргів;

Втрати від операційної курсової різниці (втрати від (present5.com) зміни валютних курсів за операціями, активами та зобов'язаннями, пов'язаними з операційною діяльністю компанії).

Втрати від знецінення запасів, нестачі (5fan.ru) та псування цінностей.

Сума, на яку первісна вартість запасів перевищує (studfile.net) їх чисту вартість реалізації, а також вартість повної втрати запасів (зіпсовані або відсутні предмети) списуються на витрати. (studfile.net) Сума, що підлягає відшкодуванню, включається до доходу після встановлення особи, яка повинна відшкодувати збитки;

Штрафи, пені та неустойки;

Витрати на утримання (studfile.net) соціально-культурних закладів;

Інші операційні витрати.

Коригуванню можуть підлягати й інші постійні витрати фінансово-господарської діяльності ТОВ "ПП "Пластіка".

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Актуальність даної теми була підтверджена під час аналізу функціонування ТОВ "Пластика ПП". Це пов'язано з тим, що максимальний ефект при менших витратах залежить від того, наскільки ефективно функціонує система управління витратами на підприємстві, заощаджуючи трудові, матеріальні та фінансові ресурси.

Витратами визнаються або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками). (www.pro-u4ot.info)

Для розуміння сутності витрат важливо зазначити, що, окрім того, що витрати трактуються як ресурси, що мають грошову або вартісну оцінку, вони завжди пов'язані з оцінкою певних продуктів, робіт або послуг та досягненням цілей компанії протягом певного звітного періоду.

Управління витратами - це складний, багатогранний і динамічний процес, що включає (dspace.wunu.edu.ua) управлінські дії, спрямовані на досягнення високих економічних результатів діяльності підприємства. У сучасних умовах управління витратами передбачає створення єдиної, раціональної, (er.knutd.edu.ua) чіткої і безперебійно функціонуючої системи з (dspace.wunu.edu.ua) конкретними цілями і взаємопов'язаними елементами. Раціональне управління витратами реалізується через створення відповідних систем.

При побудові системи управління витратами (referat-ok.com.ua) необхідно враховувати (dspace.wunu.edu.ua) її специфіку. Це: динамічність витрат, тобто те, що витрати постійно рухаються і змінюються; різноманітність витрат, тобто те, що при управлінні витратами необхідно застосовувати цілий ряд методів і прийомів.

Становлення та вдосконалення систем управління витратами на досліджуваних підприємствах здійснювалося наступними шляхами.

- Визначення основних понять і процедур та системи управління витратами;

- Виявлення існуючих проблем формування та контролю витрат на підприємствах;

- Розробка моделі управління витратами з урахуванням специфіки галузі та підприємства; - Розробка моделі управління витратами з урахуванням специфіки галузі та підприємства;

- Налагодження інформаційних систем;

- Адаптація документообігу до обраної інформаційної системи;

- розподіл відповідальності за формування витрат та створення (referat-ok.com.ua) механізмів мотивації та стимулювання зниження витрат.

Було встановлено, що на ТОВ «Пластика ПП» протягом 2021-2023 рр. склалась погана економічна ситуація: прибуток підприємство отримало лише в 2021 році, та й то лише 64 тис. грн. У 2022 та 2023 році у товариства наслідком діяльності є збиток у розмірі 304 та 234 тис. грн. відповідно.

Основним негативним фактором, на мою думку, стало величезне збільшення вартості матеріальних витрат в структурі операційних витрат товариства без вагомих змін у кількості виготовленої продукції і відсутність оптимальної структури виробництва продукції. Протягом 2021-2023рр. матеріальні витрати в структурі операційних витрат невинно зростали (49% від загальних витрат у 2021 році, 58% у 2022 році та 64% у 2023 році). Даний факт свідчить про відсутність системи управління витратами на підприємстві або її неспроможність адекватно реагувати на ситуацію, що складалась.

Також на підприємстві є потреба в основних засобах, оскільки відбулось моральне старіння наявного обладнання, а це свою чергу призводить до збільшення відходів сировини, та високого проценту браку в структурі готової продукції.

Для вирішення цих та інших проблем на ТОВ «Пластика ПП» було запропоновано сформувавши систему управління витратами, яка б могла б

ефективно сприяти скороченням витратам підприємства та давати чистий додатковий прибуток від її впровадження.

Система **управління витратами** в межах ТОВ «Пластика ПП» повинна передбачати **виконання всіх функцій управління, тобто функції повинні реалізовуватись через елементи управлінського процесу: прогнозування, планування, нормування, організація, калькулювання, мотивація та стимулювання, облік, аналіз, регулювання та контроль витрат.** Виконання всіх функцій управління по всіх елементах – це взаємодія керуючої підсистеми (суб'єкт управління) на керовану підсистему (об'єкт управління). Основним завданням системи управління операційними витратами є досягнення економії ресурсів та підвищення ефективності їх використання, що повинно забезпечити зниження собівартості й, відповідно, підвищення показників прибутку та рентабельності.

В рамках дослідження було запропоновано удосконалити механізм управління витратами ТОВ "Пластика ПП" за наступними напрямками

- Організація калькулювання собівартості за сучасною системою оперативного управління **витратами та створення інформаційної бази. (nubip.edu.ua)** Це необхідно для **точного та своєчасного реагування на зміни витрат на підприємстві** та прийняття відповідних рішень;

- Здійснення розподілу **витрат.** Це робиться **(kneu.edu.ua)** для **визначення максимального розміру окремих видів витрат;**

- Аналіз витрат. Це **дозволяє компаніям оцінити стан своїх витрат і ступінь раціональності понесених витрат.**

Ще одним (nubip.edu.ua) завданням, яке сприяє ефективному функціонуванню ТОВ "Пластика ПП", є оптимізація витрат; для ТОВ "Пластика ПП" пропонуються наступні заходи з оптимізації витрат:

1. **підвищення технологічного рівня виробництва.** Це забезпечується **впровадженням нових прогресивних технологій, використанням нових видів сировини (ua-referat.com)** та матеріалів, застосуванням інноваційних машин та обладнання, автоматизацією та механізацією виробничих процесів.

2. удосконалення організації виробництва і праці шляхом зміни форм і методів роботи, удосконалення засобів управління, зниження собівартості та скорочення транспортних витрат

3. зміни в кількості та структурі продукції, що випускається. Сюди відносяться зміни в номенклатурі та асортименті, зниження матеріаломісткості та трудомісткості продукції.

4. поліпшення використання природних ресурсів, використання більш дешевих матеріалів, повторне використання та безвідходні технології виробництва.

5. впровадження та освоєння нових цехів, виробництв і виробничих одиниць, диверсифікація виробництва.

6. використання альтернативних методів зниження витрат: відокремлення витрат на виробництво нестандартної або більш якісної продукції; застосування єдиної системи калькуляції витрат на всіх етапах життєвого циклу продукції; чіткий розподіл витрат на контроль, підготовку та оновлення виробничих процесів.

7. дослідження причин браку та (reposit.nupp.edu.ua) зменшення витрат та інших невиробничих витрат через брак, що сприяє зменшенню та більш раціональному використанню відходів виробництва.

Основною складовою системи управління витратами (reposit.nupp.edu.ua) на підприємстві є механізм управління витратами, при цьому найбільшу увагу приділяють розподілу виробничої собівартості та повної собівартості на змінні та постійні витрати.

На основі цього аналізу ТОВ "ПП "Пластіка" надало перевагу використанню механізму калькулювання собівартості на основі "директ-костинг", тобто методу розрахунку "коефіцієнта покриття" або "точки безбитковості", з використанням стандартних виробничих витрат для запланованих найменувань, асортименту та стандартів на початку планового періоду.

В рамках цього було запропоновано два проектних рішення та моделі

оптимізації витрат

3. проект зі скорочення матеріальних витрат у відсотках від собівартості продукції; та

4. проект встановлення екструзійної лінії для автоматизації процесу виробництва виробів з ПВХ.

В результаті впровадження цих рішень ТОВ "Пластіка ПП" отримало додатковий прибуток у розмірі 288,04 тис. грн.

Дослідження потенціалу резервів зниження собівартості продукції доводить, що резерви - це не тільки зменшення витрат при використанні ресурсів, а й невикористані можливості зниження собівартості. Отже, оптимізація використання ресурсів і тим самим зменшення розриву між досягнутим і можливим рівнями використання ресурсів призведе до збільшення виробничого потенціалу ДП "Палац спорту".

З метою оптимізації витрат ТОВ "Пластіка ПП" було сформовано задачу пошуку мінімального значення цільової функції при заданих обмеженнях. Для цього було отримано рівняння функції загальних витрат шляхом побудови графіка залежності функції загальних витрат від змінних та постійних витрат. Задачу було розв'язано за допомогою симплексного та геометричного методів математичного програмування. Симплексний та графічний розв'язки збігаються, що свідчить про правильність отриманого рішення.

В результаті модельних розрахунків були визначені прогнозні змінні та постійні витрати на наступний період (один рік), які склали 4469,33 та 1176,43 тис. грн. відповідно. Загальна сума витрат склала 5645,76 тис. грн, що відповідає запланованій точці беззбитковості. Ці планові показники необхідно дотримуватися, оскільки для досягнення порогу рентабельності фінансово-господарської діяльності необхідне швидке коригування змінних та постійних витрат.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Атамас П. М., Лисенко, Л. В., Герасимчук, С. І. Формування механізмів управління державними закупівлями в Україні. Економічний простір. 2018. Випуск 132. С. 7–21.
2. Богомолова І. О., Іванов В. Ю. Формування системи управління витратами на підприємстві. Економічний часопис-XXI. 2017. № 3-4. С. 54– 57.
3. Важливість управління витратами для бізнесу, URL: <https://enterslice.com/learning/cost-management-for-business/>
4. Васюта В., Ткаченко А., Разно М. Економіка українського бізнесу в сучасних умовах. Галицький економічний вісник. 2022. Том 78-79. № 5-6. С. 138-145.
5. Гетьман Т. М. Управління витратами на підприємстві : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2015. 160 с.
6. Голов С.Ф. Управлінський облік: підручник. Київ: «Центр учбової літератури», 2018. 534 с. URL: <https://bookzone.com.ua/books/73598-upravlinskiy-oblik-pidruchnik/>
7. Гриценко Л. Л., Боярко І. М., Шамкало К. Ю. Методи та методики аналізу фінансового стану: особливості використання для малих підприємств. Вісник Університету банківської справи. 2019. № 2-3 (35-36). С. 108-115.
8. Гура І. О. Методика аналізу та оцінки ризиків управління проектами. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2014. Вип. 2. С. 183–187.
9. Гура І. О. Методика оцінки ризиків підприємства з використанням дискретної мультикритеріальної моделі. Економіка: реалії часу. 2018. № 3 (33). С. 56–64.
10. Гура І. О., Качмар Н. В. Методи визначення ризиків на підприємствах з використанням мультикритеріальної оцінки. Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В.О. Сухомлинського. Серія: Економічні науки. 2016. Вип. 3 (19). С. 52–57.

11. Гура І. О., Качмар Н. В. Оцінка ризиків в управлінні проектами на основі аналізу мультикритеріальних моделей. Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія: Технології та дизайн. 2017. Вип. 6 (96). С. 37–43.
12. Гура І. О., Качмар Н. В. Сучасні методи визначення економічних ризиків в управлінні підприємствами. Науковий вісник Національного гірничого університету. 2015. № 6. С. 22–27.
13. Данилов О. Д., Романова, Н. А. Управління фінансовою безпекою підприємства: сутність та основні напрями вдосконалення. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. 2018. № 1. С. 130–137.
14. Данилов О. Д. Роль системного підходу в управлінні фінансово-економічною безпекою підприємств. Бізнес Інформ. 2018. Випуск 10. С. 44–50.
15. Данилов О. Д., Кучеренко В. П. Методичні підходи до оцінки фінансово-економічної безпеки підприємства. Управління інвестиціями та фінансові інновації. 2018. Випуск 15 (4). С. 112–121.
16. Данилов О. Методологічні основи управління фінансово-економічною безпекою підприємств. Економічні аннали-XXI. 2019. Випуск 174 (3-4). С. 18–22.
17. Дослідження ефективності фінансово-господарської діяльності підприємств та засоби її підвищення у сучасних умовах. Приазовський економічний вісник. Секція 4. Економіка та управління підприємствами. 2018. Випуск 1 (06). С. 31-36.
18. Дуброва Н.П., Глущенко Т.В., Уманська А.С. Організація системи управління витратами на підприємстві. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2018. № 3 (43), 2 т. С. 53-55
19. Жеребченко Н. В. Системи управління витратами на підприємстві. Економіка. Фінанси. Право. 2016. № 6. С. 100–104.

- 20.Завгородній В. М., Морозова, А. А. Методика відбору та експертна оцінка перспективних інноваційних проектів. Наукові записки НаУКМА. Економічні науки. 2018. Випуск 203. С. 16–23.
- 21.Колесник С. Г. Основи управління витратами на підприємстві : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 2018. 164 с.
- 22.Латишева О. В., Касьянюк С. В., Мілявський М. Ю. Визначення особливостей управління витратами в системі формування стратегії економічної безпеки та сталого розвитку вітчизняних підприємств. Економіка. Фінанси. Право. 2018. № 7. С. 15-20.
- 23.Маліновська І. Оптимізація структури витрат як фактор підвищення конкурентоспроможності підприємства. Ефективність бізнесу в умовах трансформації економіки. URL: <http://conf-cv.at.ua/forum/50-415-1>
- 24.Маркіна І.А., Лень В.В., Шапка В.О. Управління витратами як фактор підвищення економічної безпеки підприємства. Актуальні проблеми інноваційної економіки. 2019. № 3. С. 83–88.
- 25.Павлова С. І. Метод таргет-костингу як прогресивний метод цільового стратегічного управління витратами. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2016. №10. С. 56–58.
- 26.Панасенко О. В. Управління витратами на підприємстві. Економічний аналіз. 2016. № 2. С. 75–80.
- 27.Пушкар М. І. Фінансова звітність: зміст, методика складання та аналіз. Київ : КНЕУ. 2017. 154 с.
- 28.Самойленко О. В. Системи управління витратами на підприємстві. Наукові праці ДонНТУ, Серія економічна. 2017. № 3 (28). С. 100–107.
- 29.Стефанишина Н. І. Управління витратами на підприємстві : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2018. 232 с.
- 30.Сусіденко О.В. Формування системи забезпечення фінансової безпеки підприємства: дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: за спец. 08.00.04 — економіка та управління підприємствами / ДВНЗ

- Хмельницький національний ун-т, Хмельницький, 2015. 220 с. URL: <http://www.khnu.km.ua/root/res/2-21-15-10.pdf>
- 31.Українець М., Собчук М., Семчук І. Шляхи вдосконалення системи управління витратами на підприємстві. Шляхи активізації інноваційної діяльності в освіті, науці, економіці: матеріали Всеукр. наук.- практ. конф. [м. Вінниця, 12 квітня 2016 р.]: у 2-х т. / орг. ком. : А. І. Крисоватий, З.-М. В. Задорожний, Б. В. Погріщук [та ін.]. Вінниця: ВННІЕ ТНЕУ, 2016. Т. 2, ч. 2. С. 11
- 32.Управління витратами підприємств в умовах невизначеності. Анастасія Пилипенко, Жанна Жигалкевич, URL: <https://orcid.org/0000-0002-5847-1302><http://confmanagement.kpi.ua/proc/article/view/271697>
- 33.Фінанси підприємств: підручник / В. В. Сокурєнко, Д. В. Швець, С. М. Бортник, С. О. Ткаченко; за заг. ред. В. В. Сокурєнка; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. 2-ге вид., допов. та перероб. Харків: ХНУВС, 2022. 292 с
- 34.Фокін О. К. Загальні положення аналізу витрат виробництва промислового підприємства. Економічний простір. 2019. № 148. С. 144-157.
- 35.Фостолович В. А., Сімаков О. О. Місце управління витратами в сучасній системі управління підприємством. Економіка та держава. 2019. № 10. С. 36-45.
- 36.Фостолович В.А., Фостолович Р.С. Інформаційні ресурси при формуванні собівартості продукції в системі управління підприємством. Ефективна економіка. 2018. №9. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/9_2018/162.pdf
- 37.Чернишова Л.І., Дженкова А.С. Особливості формування системи управління витратами вітчизняних підприємств. Інноваційна економіка. 2016. № 3 (52). С. 61–68.
- 38.Чичуліна К. В., Петровець О. С. Удосконалення системи управління витратами на сільськогосподарських підприємствах. Ефективна

економіка. 2015. № 5. URL :
<http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4062> (дата звернення:
05.04.2023)

39. Чорна М.В., Смірнова П.В., Бугріменко Р.М. Управління витратами : навч. посіб. / М. В. Чорна, 2017. – 166 с. URL: <https://xn--e1ajqk.kiev.ua/wp-content/uploads/2019/12/Upravlyannya-vitratami-SHorna-M.-V..pdf>
40. Чорна М.В., Смірнова П.В., Бугріменко Р.М. Управління витратами: навчальний посібник. Харків : ХДУХТ, 2017. 166 с.
41. Шубіна Г. І., Гаєва Т. М. Системи управління витратами на підприємстві: методи та практика. Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О. Сухомлинського. 2018. № 5. С. 25– 29.
42. Шуміло О. С., Пакуліна А. А., Далудіна І. В. Теоретичні аспекти управління витратами на підприємстві. Бізнес Інформ. 2020. №5. С. 306–311. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-5-306-311>
43. Ясінська А. І. Фінансова безпека підприємства як важлива складова його ефективного функціонування. Бізнес Інформ. 2018. № 10. С. 201–205.
44. Яцух О. О., Захарова Н. Ю. Фінансовий стан підприємства та методика його оцінки. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Економіка і управління. 2018. № 3. С. 173-180.

ДОДАТКИ

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2023 р.

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
1	2	3	4	5
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи:		375	716	0
первісна вартість		2331	1192	0
накопичена амортизація		1956	476	0
Незавершені капітальні інвестиції		17905	18754	0
Основні засоби:		42008	175872	0
первісна вартість		75834	202252	0
знос		33826	25380	0
Інвестиційна нерухомість:		0	0	0
первісна вартість		0	0	0
знос		0	0	0
Довгострокові біологічні активи:		0	0	0
первісна вартість		0	0	0
накопичена амортизація		0	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств		0	0	0
інші фінансові інвестиції		0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість		0	0	0
Відстрочені податкові активи		1216	0	0
Гудвіл		0	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати		0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах		0	0	0
Інші необоротні активи		105	117	0
Усього за розділом I		61609	195459	0
II. Оборотні активи				
Запаси		63102	14560	0
Виробничі запаси		27233	10701	0
Незавершене виробництво		35855	3835	0
Готова продукція		0	0	0
Товари		14	24	0
Поточні біологічні активи		0	0	0
Депозити перестрашування		0	0	0
Векселі одержані		0	0	0
Дебіторська заборгованість за		165859	149457	0

продукцію, товари, роботи, послуги				
Дебіторська заборгованість за розрахунками:		2423	887	0
за виданими авансами				
з бюджетом		2279	44034	0
у тому числі з податку на прибуток		0	0	0
з нарахованих доходів		0	0	0
із внутрішніх розрахунків		0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість		0	2	0
Поточні фінансові інвестиції		0	0	0
Гроші та їх еквіваленти		3415	3564	0
Готівка		0	0	0
Рахунки в банках		0	0	0
Витрати майбутніх періодів		0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах		0	0	0
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань		0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат		0	0	0
резервах незароблених премій		0	0	0
інших страхових резервах		0	0	0
Інші оборотні активи		65	12	0
Усього за розділом II		237143	212516	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття		0	0	0
Баланс		298752	407975	0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на міжнародні стандарти фінансової звітності
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал		1210	1210	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу		0	0	0
Капітал у дооцінках		0	121136	0
Додатковий капітал		0	0	0
Емісійний дохід		0	0	0
Накопичені курсові різниці		0	0	0
Резервний капітал		-1994	-2208	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		202562	244111	0
Неоплачений капітал		(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал		(0)	(0)	(0)
Інші резерви		0	0	0
Усього за розділом I		201778	364249	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				

Відстрочені податкові зобов'язання	0	22122	0
Пенсійні зобов'язання	0	0	0
Довгострокові кредити банків	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	3520	3839	0
Довгострокові забезпечення	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	0	0	0
Цільове фінансування	0	0	0
Благодійна допомога	0	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	0	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітного періоду)	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітного періоду)	0	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітного періоду)	0	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітного періоду)	0	0	0
Інвестиційні контракти;	0	0	0
Призовий фонд	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	0	0	0
Усього за розділом II	3520	25961	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	0	0	0
Векселі видані	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	391	427	0
за товари, роботи, послуги	8920	3002	0
за розрахунками з бюджетом	11158	12158	0
за у тому числі з податку на прибуток	0	0	0
за розрахунками зі страхування	360	168	0
за розрахунками з оплати праці	3070	1997	0
за одержаними авансами	69539	0	0
за розрахунками з учасниками	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	0	0	0
за страховою діяльністю	0	0	0
Поточні забезпечення	0	0	0
Доходи майбутніх періодів	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	16	15	0
Усього за розділом III	93454	17767	0
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	0	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	0	0	0
Баланс	298752	407977	0

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2023 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	581641	1272543
Чисті зароблені страхові премії	0	0
Премії підписані, валова сума	0	0
Премії, передані у перестраховання	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	(508622)	(1071729)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	0	0
Валовий: прибуток	73019	200814
Валовий: збиток	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	0	0
Інші операційні доходи	686	1846
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	0	0
Адміністративні витрати	(16781)	(16053)
Витрати на збут	(11744)	(17071)
Інші операційні витрати	(10811)	(8674)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	34369	160862
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	0	0
Інші фінансові доходи	3020	395

Інші доходи	0	0
Дохід від благодійної допомоги	0	0
Фінансові витрати	(425)	(331)
Втрати від участі в капіталі	(0)	(0)
Інші витрати	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	36964	160926
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-12165	-35800
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	24799	125126
Чистий фінансовий результат: збиток	(0)	(0)

Баланс станом на 2022 рік

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
- залишкова вартість		1040	375
- первісна вартість		2261	2331
- накопичена амортизація		(1221)	(1956)
Незавершене будівництво		16318	17608
Основні засоби:			
- залишкова вартість		42711	41441
- первісна вартість		70791	75267
- знос		(28080)	(33826)
Довгострокові біологічні активи:			
- справедлива (залишкова) вартість		0	0
- первісна вартість		0	0
- накопичена амортизація		(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
- які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств		0	0
- інші фінансові інвестиції		0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість		0	0
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості		0	0
Первісна вартість інвестиційної нерухомості		0	0
Знос інвестиційної нерухомості		(0)	(0)
Відстрочені податкові активи		647	556
Гудвіл		0	0
Інші необоротні активи		92	105
Гудвіл при консолідації		0	0
Усього за розділом I		59039	61609
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси		16675	27233
Поточні біологічні активи		0	0
Незавершене виробництво		35128	35855
Готова продукція		0	0
Товари		129	14
Векселі одержані		0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
- чиста реалізаційна вартість		347	165859
- первісна вартість		544	165941
- резерв сумнівних боргів		(197)	(82)
Дебіторська заборгованість за рахунками:			

- за бюджетом		13761	6190
- за виданими авансами		1000	2423
- з нарахованих доходів		0	0
- із внутрішніх розрахунків		0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість		1000	0
Поточні фінансові інвестиції		0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
- в національній валюті		929	3415
- у т.ч. в касі		0	0
- в іноземній валюті		0	0
Інші оборотні активи		8	65
Усього за розділом II		75621	237143
III. Витрати майбутніх періодів		0	0
IV. Необоротні активи та групи вибуття		0	0
Баланс		136450	298752

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал		1210	1210
Пайовий капітал		0	0
Додатковий вкладений капітал		0	0
Інший додатковий капітал		0	0
Резервний капітал		0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		76642	202308
Неоплачений капітал		(0)	(0)
Вилучений капітал		(0)	(0)
Накопичена курсова різниця		0	0
Усього за розділом I		77852	202618
Частка меншості		0	0
II. Забезпечення наступних виплат та платежів			
Забезпечення виплат персоналу		0	0
Інші забезпечення		0	0
Сума страхових резервів		0	0
Сума часток перестраховиків у страхових резервах		0	0
Цільове фінансування		0	0
З рядка 420 графа 4 Сума благодійної допомоги (421)		0	
Усього за розділом II		0	0
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків		0	0
Інші довгострокові фінансові зобов'язання		0	0
Відстрочені податкові зобов'язання		0	0
Інші довгострокові зобов'язання		1287	1371
Усього за розділом III		1287	1371
IV. Поточні зобов'язання			

Короткострокові кредити банків		0	0
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями		165	176
Векселі видані		0	0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги		34924	8920
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
- з одержаних авансів		3589	69539
- з бюджетом		9004	15069
- з позабюджетних платежів		0	0
- зі страхування		318	360
- з оплати праці		2628	3070
- з учасниками		0	0
- із внутрішніх розрахунків		0	0
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу		0	0
Інші поточні зобов'язання		18	16
Усього за розділом IV		50646	97150
V. Доходи майбутніх періодів		0	0
Баланс		136450	298752

Звіт про фінансові результати за 2022 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)		1493100	0
Податок на додану вартість		220557	0
Акцизний збір		(0)	(0)
		(0)	(0)
Інші вирахування з доходу		(0)	(0)
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)		1272543	0
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)		(1071729)	(0)
Валовий прибуток:			
- прибуток		200814	0
- збиток		(0)	(0)
Інші операційні доходи		1549	0
У т.ч. дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності		0	0
Адміністративні витрати		(16053)	(0)
Витрати на збут		(17071)	(0)
Інші операційні витрати		(8674)	(0)
У т.ч. витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності		(0)	(0)
Фінансові результати від операційної діяльності:			
- прибуток		160565	0
- збиток		(0)	(0)
Доход від участі в капіталі		0	0
Інші фінансові доходи		395	0
Інші доходи		0	0
З рядка 130 графа 3 Дохід, пов'язаний з благодійною допомогою (131)		0	
Фінансові витрати		(331)	(0)
Втрати від участі в капіталі		(0)	(0)
Інші витрати		(0)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті		0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			

- прибуток		160629	0
- збиток		(0)	(0)
У т.ч. прибуток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у наслідок припинення діяльності		0	0
У т.ч. збиток від припиненої діяльності та/або збиток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у наслідок припинення діяльності		(0)	(0)
Податок на прибуток від звичайної діяльності		(35863)	(0)
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності		0	0
Чистий:			
- прибуток		124766	0
- збиток		(0)	(0)
Забезпечення матеріального заохочення		0	0

Баланс станом на 2021 рік

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:			
- залишкова вартість		0	0
- первісна вартість		0	0
- накопичена амортизація		(0)	(0)
Незавершене будівництво		20151	18743
Основні засоби:			
- залишкова вартість		37339	39823
- первісна вартість		93057	99440
- знос		(55718)	(59617)
Довгострокові біологічні активи:			
- справедлива (залишкова) вартість		0	0
- первісна вартість		0	0
- накопичена амортизація		(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
- які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств		0	0
- інші фінансові інвестиції		566	373
Довгострокова дебіторська заборгованість		100	100
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості		0	0
Первісна вартість інвестиційної нерухомості		0	0
Знос інвестиційної нерухомості		(0)	(0)
Відстрочені податкові активи		0	0
Гудвіл		0	0
Інші необоротні активи		0	0
Гудвіл при консолідації		0	0
Усього за розділом I		58156	59039
II. Оборотні активи			
Виробничі запаси		17032	19369
Поточні біологічні активи		0	0
Незавершене виробництво		12635	35128
Готова продукція		917	917
Товари		1017	991
Векселі одержані		0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
- чиста реалізаційна вартість		16224	544
- первісна вартість		16224	544
- резерв сумнівних боргів		(0)	(0)
Дебіторська заборгованість за рахунками:			

- за бюджетом		10044	8155
- за виданими авансами		1943	1155
- з нарахованих доходів		0	0
- із внутрішніх розрахунків		0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість		1795	2845
Поточні фінансові інвестиції		0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
- в національній валюті		659	929
- у т.ч. в касі		1	0
- в іноземній валюті		0	0
Інші оборотні активи		6775	5588
Усього за розділом II		69041	75621
III. Витрати майбутніх періодів		2037	1790
IV. Необоротні активи та групи вибуття		0	0
Баланс		129234	136450

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Статутний капітал		1210	1210
Пайовий капітал		0	0
Додатковий вкладений капітал		0	0
Інший додатковий капітал		48756	48756
Резервний капітал		0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)		-51873	38204
Неоплачений капітал		(0)	(0)
Вилучений капітал		(0)	(0)
Накопичена курсова різниця		0	0
Усього за розділом I		-1907	88170
Частка меншості		0	0
II. Забезпечення наступних виплат та платежів			
Забезпечення виплат персоналу		0	0
Інші забезпечення		0	0
Сума страхових резервів		0	0
Сума часток перестраховиків у страхових резервах		0	0
Цільове фінансування		0	0
З рядка 420 графа 4 Сума благодійної допомоги (421)		0	
Усього за розділом II		0	0
III. Довгострокові зобов'язання			
Довгострокові кредити банків		0	0
Інші довгострокові фінансові зобов'язання		0	0
Відстрочені податкові зобов'язання		0	0
Інші довгострокові зобов'язання		0	0
Усього за розділом III		0	0

IV. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків		75013	0
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями		0	0
Векселі видані		0	0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги		30082	34924
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
- з одержаних авансів		16	3035
- з бюджетом		305	9070
- з позабюджетних платежів		0	0
- зі страхування		204	318
- з оплати праці		480	715
- з учасниками		0	0
- із внутрішніх розрахунків		0	0
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу		0	0
Інші поточні зобов'язання		25041	218
Усього за розділом IV		131141	48280
V. Доходи майбутніх періодів		0	0
Баланс		129234	136450

Звіт про фінансові результати за 2021 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За попередній період
1	2	3	4
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)		884422	452592
Податок на додану вартість		121731	67589
Акцизний збір		(0)	(0)
		(0)	(0)
Інші вирахування з доходу		(16296)	(0)
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)		746395	385003
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)		(595564)	(350796)
Валовий прибуток:			
- прибуток		150831	34207
- збиток		(0)	(0)
Інші операційні доходи		18917	9564
У т.ч. дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності		0	0
Адміністративні витрати		(14252)	(12110)
Витрати на збут		(8343)	(8169)
Інші операційні витрати		(22619)	(12590)
У т.ч. витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції, одержаних у наслідок сільськогосподарської діяльності		(0)	(0)
Фінансові результати від операційної діяльності:			
- прибуток		124534	10902
- збиток		(0)	(0)
Доход від участі в капіталі		0	0
Інші фінансові доходи		1686	0
Інші доходи		39416	4782
З рядка 130 графа 3 Дохід, пов'язаний з благодійною допомогою (131)		0	
Фінансові витрати		(9223)	(22854)
Втрати від участі в капіталі		(0)	(0)
Інші витрати		(38566)	(5441)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті		0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:			

- прибуток		117847	0
- збиток		(0)	(12611)
У т.ч. прибуток від припиненої діяльності та/або прибуток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у наслідок припинення діяльності		0	0
У т.ч. збиток від припиненої діяльності та/або збиток від переоцінки необоротних активів та групи вибуття у наслідок припинення діяльності		(0)	(0)
Податок на прибуток від звичайної діяльності		(25012)	(3)
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності		0	0
Чистий:			
- прибуток		92835	0
- збиток		(0)	(12614)
Забезпечення матеріального заохочення		0	0